· REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și următórele Birourĭ de anuncĭurĭ
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelika Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Marolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
· RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Duminecă 24)

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 130.—Anul LXIII. Brașov, Duminecă 11 (24) Iunie. 1900.

Politica contrarilor noștri.

Nu va fi nicĭ unul dintre cetitorii noștri, carĭ sĕ nu doréscă a sci, cum stau lucrurile astădĭ cu naționalitățile dela noi, carĭ luptă cu atâta greu împotriva nesățiosului și barbarului șovinism maghiar.

Ei, cum sĕ stea? Ungurii merg înainte de-a ruptul capului pe calea prăpăstiósă a politicei lor. N'ajută nimic, că li-se spune mereu, că acéstă politică este încă mai primejdiósă pentru ei, decât pentru aceia, contra cărora e îndreptată. Șovinismul maghiar se află într'o stare de bețiă, nu-șĭ mai dă sémă de nimic și crede ca s'o potă duce tot așa până 'n capĕt.

El își are acuma și un apostol, care vré sĕ se deosebéscă cu totul de ceilalțĭ, pe fostul ministru-președinte Banffy. Acesta șĭ-a înființat anume un ḑiar, care n'are altă chemare, decât a'l tămâia și a striga ḑilnic în lume, că archanghelul tuturor șoviniștilor este Banffy și numai Banffy și, că altul decât el nu-i va puté duce în țéra făgăduinței.

Până mai erĭ Banffy mergea una cu tiszaiștii, el a fost ucenicul bĕtrânului Coloman Tisza, care l'a făcut pașă la Deșiŭ și Bistrița și astfel i-a dat putința sĕ găséscă norocul neașteptat de a ajunge șeful guvernului, fără alt merit, decât-că în Ardeal față cu Românii și Sașiĭ a sciut sĕ se arate chiar mai mare șovinist decât Tisza.

Astădĭ tiszaiștiĭ află de bine a-se apropia de Szell, pe care Banffy îl privesce ca cel mai mare dușman al sĕu. Contele Stefan Tisza ținŭ o vorbire la Oradea, în care laudă „meritele“ din trecut ale lui Banffy, dér ḑise, că va merge cu Szell.

Mai ales în cestiunea naționalităților fiul lui Coloman Tisza pare a fi fórte mulțumit cu politica cabinetului Szell. Cum au mers guvernele de mai înainte, merge și acesta, ḑise el. Așa-dér nu e nicĭ o deosebire între politica din trecut și de astădĭ. Toțĭ șoviniștii au vrut și vrĕu statul național unitar maghiar, ér întru cât rĕspunde intereselor maghiare, vor procede în mod prietinos față cu naționalitățile.

Și ce însemnéză cu alte cuvinte acéstă politică? De-oparte cei cu sentimente naționale, fiă tinerĭ, fiă bĕtrânĭ, vor fi prigonițĭ și mai departe de șovinismul maghiar, făr' de milă, ér ceilalțĭ cu mulțimea neînțelegĕtóre vor fi învitațĭ mai cu binele, mai cu de a sila sĕ se tocméscă ca ḑilerĭ la Szell și la partida lui, sĕ le ajute a-șĭ ridica acea grozavă clădire națională maghiară, de care viséză.

Nu-i vorbă, planul acesta al șoviniștilor nu e tocmai prost, însĕ cei, carĭ vor cădé în cursa lui, vor fi cei proștĭ și cei mai de compătimit de pe fața pămĕntului.

Trebue dér ca ómenilor noștri sĕ li-se deschidă mintea de cu vreme, ca sĕ scie ce-i așteptă dela drăguțiĭ de șoviniștĭ; se scie mai ales cum sĕ se feréscă de uneltele lor dintre Românĭ; de acel soiŭ de ómenĭ mincinoșĭ și păcătoșĭ, carĭ pentr'un blidișor de linte nu s'ar sfii sĕ ducă poporul nostru în nouĕ nenorocirĭ.

Pe când tinerimea nóstră naționalistă este prigonită mai mult chiar ca altă-dată; pe când simțul cel mai nobil al poporului de iubire și de admirare a marilor sĕi bărbațĭ naționalĭ este lovit și desprețuit în modul cel mai crud, pe atuncĭ sirenele lui Szell și Tisza chiamă pe Românĭ la frățietate sub stégul lor.

Din timp în timp se vestesce în foile unguresci, că Românii vor rupe-o cu tot trecutul lor politic, că din popor și partid solidar, ce au fost, se vor desbina și vor merge care încătrău, cu toții însĕ se vor întâlni la ospĕțul partidei liberale maghiare, la care va ridica Szell un toast pentru vecînica frățiă maghiaro-română.

Atuncĭ va fi și contele Stefan Tisza acolo și va privi cu mândriă la céta lui, ce a recrutat'o astă-vară, când la masa episcopéscă română din Arad a ridicat cel dintâiŭ pahar pentru acésta frățietate de sub călcâiul impintenat al șovinismului domnitor.

Acésta este dorința fățișă și ascunsă a nouei alianțe dintre Szell și Tisza. Sĕrmanĭ Românĭ, cu tóte jertfele aduse și cu tot sângele vĕrsat pentru libertate și naționalitate, încă tot îi mai cred aceștĭ îngâmfațĭ, că ar fi în stare sĕ le dea o astfel de privelisce de slăbiciune și nemernicia!

Dér trăesce încă bunul geniu, ângerul păzitor al națiunei române, și acesta va sci sĕ ne feréscă de atâta umilință și rușine, făcénd sĕ triumfeze causa solidarității române asupra celor ce numai în desbinarea și destrămarea nóstră își vĕd viitorul și fericirea.

Revista politică.

Se scie, că înainte cu câte-va lunĭ s'a fost pertractat la judecătoria din Baia-de-Criș **procesul celor trei tinerĭ universitarĭ românĭ** din Clușiŭ (I. Scurtu, G. Novacovicĭ și C. Steer), pentru-că au mers în deputațiune la Țebea și au pus o cunună pe mormĕntul eroului nostru național **Avram Iancu.** Sfîrșitul acelei pertractărĭ a fost, că toțĭ trei acusațiĭ fură osândițĭ la câte 6 sĕptĕmânĭ închisóre ordinară și la o pedépsă în banĭ de 150 corone. Acusații au fost condamnațĭ pentru delictul prevĕḑut în §. 174 din codul penal, ér motivarea sentinței judecătoriei era, că Iancu sĕvĕrșind *delictul infidelității* acusații s'au făcut vinovațĭ prin aceea, că au preamărit persóna și memoria lui, deși se scie, că Avram Iancu a fost *cel mai credincios luptător și apĕrător al patriei și dinastiei.*

Sentința dela Baia-de-Criș a fost *apelată* și acum, în conformitate cu noua procedură penală, *tribunalul din Deva* este instanța superióră și ultimă în casul acesta. Tribunalul din Deva a fixat pertractarea pe ḑiua de *Marțĭ 26 Iunie* n., procesul avĕnd sĕ se pertracteze de noŭ în ședință publică. Acusații vor fi apĕrațĭ de d-nii Francisc *Hossu-Longin*, Dr. Stefan C. Pop și Dr. Aurel *Vlad.* După cum aflăm, tinerimea din Clușiŭ va trimite la Deva o delegațiă de 6 membri, ca prin acésta sĕ dea dovadă de solidaritate în *cestiunea Iancu*; de-asemenea vor fi representațĭ și tinerii românĭ dela celelalte universitățĭ.

In fața acestui proces toțĭ Românii sunt cu drept cuvênt nerăbdătorĭ sĕ vadă, cum vor sci puternicii ḑilei sĕ judece în acéstă causă de mare însemnătate pentru noi.

*

La începutul sĕptĕmânei **dieta ungară** a fost închisă și deputații s'au împrăștiat care în cătrău până la 8 Octomvrie, când marele sfat al legiuitorilor ungurĭ se va deschide érășĭ. — In ultima ședință de Lunĭ, guvernul a retras proiectul pentru *cvotă*, a cărui desbatere nu mai avea nicĭ un înțeles, după-ce s'a închis și „Reichsrath“-ul austriac, pe timp nedeterminat. Astfel a rĕmas, ca cvota sĕ fiă stabilită érășĭ de Majestatea Sa, probabil pe timp de o jumĕtate de an.

*

Starea lucrurilor în **Austria** nu s'a schimbat spre mai bine. Dimpotrivă, după tóte semnele, certele și neînțelegerile se vor continua încă de aici înainte cu înverșunare, chiar și pe timpul cât „Reichsrath“-ul nu funcționéză. Scim, că Cehii șĭ-au esprimat dorințele și postulatele lor într'un memorand. După Cehĭ vin acum și **Nemții cu un memorand,** pe care l'au presentat deja ministrului-președinte Koerber prin o deputațiune. Nemții cer între altele, ca limba germană sĕ fiă decretată de *limbă mijlocitóre.* Acéstă pretensiune, care mai înainte o ridicau numai cei din sînul partidei germane radicale, este acum îmbrățișată și primită ca a lor de tóte partidele germane din stânga camerei.

*

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Visător.

Décă 'mĭ-ar fi dat amorul
'I-așĭ fi dat viața 'ntrégă...
Inzadar..., căcĭ visătorul
N'a putut sĕ mĕ 'nțelégă.

Ce sĕ-i fac?... Iubirei mele
N'a sciut sĕ-i dea iubire...
Rĕtăcit prin lumĭ de stele
Imĭ vorbea de nemurire...

Și când brațele-mĭ deschise
Il chiema la pieptul meu,
Imĭ spunea c'ar vrea... ca 'n vise
Sĕ se vadă semi-Ḑeu!

Se uita visând la mine
Cu privirea aiurată...
Pe când arsă de suspine
Tremuram învăpăiată...

Și când inima-'mĭ aprinsă
Tremura de dor... nebuna!
Imĭ șoptea cu vocea stinsă:
„Uite... ce frumósă-'i luna!“

Dornică de rugătóre
De 'l chemam... sĕ-i sorb suflarea
El .. căḑêndu-mĭ la picióre
Mĕsura cu ochiĭ zarea

De-i ḑiceam: „vino... pădurea
Sĕ ne 'ngrópe taina nóstră“,
El plângea, gândind aiurea,
Mângâind o flóre-albastră...

Ce-mĭ păsa de floricele?...
Ce-mĭ păsa de nemurire?...
L'am uitat...; iubirei mele
N'a sciut sĕ-i dea iubire.

Z. Bârsan.

Țera Românéscă în veacul al 17-lea.

Din „Călĕtoriile lui *Macarie*, patriarchul Antiochiei, în Țĕrile Române“. (1653—1658.)

(Urmare).

Tirgoviște. — Bobotéză.

În ajunul Bobotezii se observă aceleașĭ ceremonii, ca și la ajunul Crăciunului; s'au recitat în tóte bisericile rugăciunile obicĭnuite asupra apei.

E de observat, că în tóte țĕrile creștine, preoții la începutul fie-cărei lunĭ fac câte o aghiasmă în fie-care biserică, apoi colindă spre a stropi prin case în speranța gratificațiunii; dér mai ales în Țéra-Românéscă sunt atarĭ clericĭ de industriă.

La Bobotéză se adună aci, din tóte părțile Țerii-Românescĭ și din țĕrile limitrofe, mii de egumenĭ, preoțĭ, călugărĭ, diaconĭ, cu mitropolitul din Tîrnova, care servesce în acéstă ocasie, și cu alțĭ mitropolițĭ, carĭ nu lipsesc nicĭ-odată, atrașĭ de speranța gratificațiunii, de a se abate pe aci în toțĭ anii. Ceremonia se face așa: séra, după rugăciunea asupra apei, clericii își umplù ulciórele și căldărușele din ea, și, îmbrăcându-se cu felonul, iau crucile în mână și merg mai întâiŭ la palatul Beiului, pe care îl stropesc fiă-care la rĕndul sĕu separat, și primesc dela el câte-un frumos dar; apoi merg la Mitropolitul local și de acolo pe la casele tuturor boierilor și cetățenilor mai avuțĭ, pentru a-i stropi. Ei veniră și la Patriarchul nostru, sunând și cântând psalmurĭ tótă nóptea, ér el luà sfiștocul, stropì tótă casa în forma crucii, pe el și pe toțĭ cei de față, apoi săruta crucea și le aruncà un dar în vasele lor. Tot în acest mod banda musicanților, cu tobe, fluere, torțe aprinse, cutreierară orașul în cursul nopții și în nóptea următóre, făcĕnd serenade boierilor; veniră și la noi pentru a saluta pe Patriarch, care le dete un bacșiș. Ei erau toțĭ Turcĭ și considerau ca o mare onóre de a fi admișĭ în presența nóstră. Mulțimea și bucuria glótelor în Țéra-Românéscă, la Bobotéză, întrece tot ce se petrece la Curțile celor mai marĭ principĭ ai creștinătății, judecând după ceea ce am vĕḑut și am audit.

In **streinatate** nu s'au petrecut septemâna acésta evenimente mai remarcabile. Lumea tótă îşi are ţintite privirile asupra primejdiei din China despre care vorbim mai jos. — Singur în **Italia** s'a produs un eveniment destul de însemnat. *Ministeriul italian şi-a dat dimisiunea* şi acum de 3—4 ḑile se continuă pertractări în afacerea compunerii unei nou cabinet. — Din **Africa sudică** puţine sciri sosesc de când Englesii s'au făcut stăpâni peste Pretoria. Intre *Englesi* şi *Buri* se dau şi acum lupte destul de sângeróse şi nu e speranţă, ca ele sĕ înceteze încurênd. Burii s'au pus érăşi în mişcare în Oranje, unde se ḑice, că generalul De Wett face Englesilor mari neajunsuri cu cei 6000 omeni, ce-i are sub arme; ér în Transvaal generalul Botha nu vré de loc sĕ jóce după cum îi cântă Roberts.

Incă o victimă.

Sub titlul „pedepsirea agitatorului", foile ungurescĭ reproduc următórea decisiune a ministrului de culte şi instrucţiune *Wlassics*, publicată în fóia oficială ungară:

„Ministrul de culte şi instrucţiune publică a *eliminat odată pentru tot-déuna din şcólele superióre din Ungaria* pe ascultătorul de drept, anul II, dela universitatea din Cluşiŭ *George Novacovicĭ*, pe basa cercetării pornite contra lui pentru ***uneltiri contra statului maghiar*** şi pentru ***agitaţiuni de naţionalitate*** — cu adausul, că déca numitul ascultător de drept *şi-ar căştiga afară de Ungaria la ori-ce fel de institut superior atestat de absolvare séu diplomă, acésta nu va avé valóre în Ungaria, respective nu va fi nostrificată*".

Acéstă este érăşĭ o mĕsură din acele, la care s'a dedat, mai ales de câţi-va ani încóce, ministrul unguresc al şcólelor Wlassics, trecut dela Banffy în ministeriul condus de Szell.

Vedem săgéta veninósă părăsind arcul şi vedem căḑĕnd victima lovită de ea. Dér nu scim, ce se credem despre ţintaş, ce scop urmăresce el nimicind cu atâta uşurinţă şi în mod aşa de crud cariera numitului tinĕr român universitar.

Acesta este în scurt timp al doilea cas de eliminare dela tóte şcólele superióre din ţéră. Cel dintâiŭ s'a întêmplat faţă cu tinĕrul Bolcaş, care a fost lovit de aceeaşi pedépsă, în urma gónei inscenate la academia din Oradea-mare contra tinerilor românĭ de acolo. Atuncĭ au fost eliminaţĭ numai dela şcóla superióră din Oradea-mare şi alţĭ 17 colegĭ ai lui. Intre aceştia se afla şi tinĕrul Novacovicĭ, care a trecut apoi la universitatea din Cluşiŭ. Scim, că acesta este unul dintre cei trei tinerĭ universitarĭ, carĭ şi-au manifestat simţul lor de pietate la mormêntul lui Avram Iancu. De aci s'au pornit în contra lui cercetările, de carĭ se vorbesce în comunicarea de mai sus a fóiei oficiale. Ele au decurs, cum credem, înaintea senatului universitar şi de sigur, că casul eliminării lui Novacovicĭ dela Academia din Oradea-mare a fost luat ca împrejurare îngreunătóre a pedepsei.

Ori cum ar fi fost, întrebăm, pe ce basă s'a putut pronunţa acésta sentinţă? Se vorbesce de uneltiri în contra statului, de agitaţiuni de naţionalitate. Dér prin ce se pot dovedi acestea? In ce stă, pentru Dumneḑeu, acea uneltire şi agitare de care este acusat sĕrmanul tinĕr? De ce nu se publică şi motivele sentinţei, ca sĕ scim ce anume fapte i-se impută acestui tinĕr?

E trist, că se póte petrece aşa ceva şi că totuşi cei dela guvern mai au inima şi obrazul, de a susţiné, că ei sunt binevoitori faţă cu poporul nostru şi că vor sĕ fiă cu dreptate faţă cu el!

Europa şi China.

Vorbind în numĕrul trecut de Dumineca despre marile încurcături din Rĕsăritul depărtat, ḑiceam, că nu-i de glumă cu Chinesii. Faptele petrecute sĕptĕmâna acésta în China au dovedit, că aşa este.

Câte-va ḑile mai înainte s'ar fi creḑut, că trupele europene, americane şi japonese, cari au fost trimise la China, vor fi de ajuns pentru a sugruma rĕscóla Boxerilor. Acum însĕ starea lucrurilor are altă faţă. Boxerii nu mai sunt singuri. Pe partea lor s'a dat şi China oficială cu armata ei, aşa încât oştirile internaţionale, cari au debarcat în porturile chinese până acum, par' a fi numai un picur de oleu în valurile spumegate ale oceanului chines, turburat şi sbiciuit de ura clocotitóre a tot ce e chinesesc împotriva strĕinilor.

Ce face dér Europa? In tóte statele bĕtrânului nostru continent, cari au interese mari în China, se fac mari pregătiri militare în faţa primejdiei rassei galbene. Germania, Rusia, Francia, Anglia şi tóte celelalte puteri interesate, îşi adună trupe numĕróse, dau porunci straşnice comandanţilor pe mare sĕ pună corăbiile cele mari de rĕsboiŭ în stare de a puté pleca în China; se ascut baionetele, se visitéză puscile şi tunurile şi se face tot ce e de lipsă, pentru ca aşa numita armadiă europénă sĕ măture de pe faţa pământului pe rĕsculaţii din China.

*

Germania, care cu puţin înainte privia flegmatică turburările din Peking, mobiliséză acum o parte a infanteriei de marină germană. Impĕratul Wilhelm apeléză la voluntari şi desfăşură o activitate mai intensivă ca ori când. Şi décă e adevĕrată vestea despre uciderea representantului german din Peking, nu mai încape îndoială, că Germania vré sĕ se rĕsbune.

Nu stă mai îndĕrĕt, ba póte chiar mai înainte stă *Rusia*, care mobiliséză din greu şi trimite mii şi mii de soldaţi contra „barbarilor" Chinesi, la ceea-ce *Anglia* privesce cu ochi pismoşi, fiind-că ea n'are atâtea trupe şi o flotă atât de puternică în apele Chinei, ca Rusia. După ele urméză, firesce, *Francia* cu pregătirile ei militare, apoi *Japonia* cea mult temută, şi în urmă *America*. Ba se ḑice, că chiar şi *Austro-Ungaria* se gătesce a serba împreună cu celelalte puteri ospĕţul în jurul plăcintei de orez chinesă.

Tóte aceste puteri n'au stabilit până acum o înţelegere deplină între ele şi n'au un plan precis. S'ar paré mai mult, că nici una din puteri nu-şi bate capul cu ce face alta şi fiă-care e aplecată a procede unilateral, cu tóte-că mereu asigură telegraful, că e în ajun de a-se forma *„armata statelor unite europene în China"*.

*

Pe când Europa se pregătesce astfel sĕ întîmpine primejdia chinesă, *Boxerii* îşi fac isprăvile lor fără întârḑiere, ajutaţi de armata imperială, séu lăsaţi în pace de acésta sĕ facă ce sciu. Pe stradele Pekingului s'au întêmplat séptĕmâna asta scene destul de sângeróse. Sute de creştini au fost ucişi şi maltrataţi, biserici şi case numĕróse de ale misionarilor prefăcute în cenuşă. Asta s'a întêmplat nu numai în Peking, ci şi în alte oraşe ale Chinei locuite de strĕini.

Şi cumcă lucrurile au trecut dintr'o simplă revoluţiă în stare de adevĕrat rĕsboiŭ, s'a vĕḑut mai bine la portul *Taku*. Aici a fost în nóptea de 17 Iunie o luptă mare între Chinesii din forturi şi corăbiile internaţionale. Ea s'a sfîrşit cu ocuparea forturilor de armatele europene. Mulţi Chinesi au căḑut în lupta acésta, dér au căḑut şi mulţi strĕini.

*

Intr'aceea tot mai multe sciri sosesc despre întrarea de trupe rusesci şi englese în Peking, cari au mers acolo, ca sĕ apere pe strĕini în contra furiei rĕsculaţilor.

Scirile, ce sosesc însĕ nu pot da o oglindă adevĕrată a situaţiunei, deórece aprópe ḑece ḑile comunicaţiile postale şi telegrafice sunt întrerupte şi tot ce se vestesce din China, vine numai prin încunjur, ér nici-odată direct — prin urmare multe din scirile ce se publică mai ales prin ḑiarele englese, sunt a-se reduce la combinaţiuni fantastice.

Mórtea contelui Muraview.

Alaltăeri a rĕposat în Petersburg ministrul afacerilor de esterne al Rusiei: contele *Mihail Nicolajevicĭ Muraview*. Mórtea lui a causat pretutindeni adêncă impresiune, mai ales în Rusia.

Contele Muraview a murit destul de tinĕr, căci de-abia împlinise vêrsta de 55 de ani.

In afară de calităţile sale personale, care i-au cucerit numai simpatii, contele Muraview a sciut sĕ inspire în tóte cancelariile strĕine cea mai desăvêrşită încredere, — şi acésta trebue sĕ se aprecieze cu atât mai mult, cu cât la început, în 1897, când a fost numit ministru de esterne, mulţi se temeau, că ar avé simpatii şi antipatii pronunţate pentru unele séu altele din statele europene.

Tatăl lui Muraview a fost guvernator al Livoniei; bunicul sĕu a fost cunoscutul năbuşitor al rĕscólei Polonezilor. După ce şi-a terminat studiile la Universitatea din Petersburg, contele Mihail Muraview a întrat în diplomaţiă: întâiŭ a fost numit secretar la ambasada din Haga, apoi ataşat la cea din Paris; după aceea fù trimis la Berlin în calitate de consilier de ambasadă şi a rĕmas aci până la 1893, când a fost numit ambasador la Copenhaga. După patru ani, în Ianuarie 1897, încrederea Suveranului sĕu l'a chemat la conducerea afacerilor esterióre ale Rusiei.

Ceea-ce a făcut în acéstă funcţiune plină de grele responsabilităţi, e încă în memoria tuturor. Partisan neînduplecat al păcii, a sciut sĕ înlăture multe obstacole şi sĕ stingă multe scântei, care ameninţau sĕ încingă focul. Conferinţa păcii dela Haga, al cărui iniţiator şi călduros campion a fost, va rĕmâné însĕ opera cea mai frumósă a vieţii sale politice. Cât privesce cestiunea orientală, care a preocupat tot-déuna în grad înalt diplomaţia rusă, contele Muraview a sciut s'o înlăture pentru mult timp din preocupările ḑilnice, încheiând cu Austro-Ungăria, cu prilejul visitei Majestăţii Sale împĕratului Francisc-Iosif la St.-Petersburg, cunoscutul aranjament destinat a asigura pacea şi liniştea în Balcani.

In dimineţa sĕrbătorii, ascultarăm *Ὄρθρον*-ul în biserica mănăstirii; ér la timpul liturgiei Beiul trimese trăsura sa, şi plecarăm cu mare pompă, trupele fiind înşirate la drépta şi la stânga, dela mănăstire până la palat, şi chiar în palat, fâlfâind stégurile lor cele cu cruci. De câte-ori descărcau puscile lor, fumul se ridica deasupra capetelor. Numĕrul total al trupelor, după cum ne-am informat pe urmă, fù cam la 100.000, căci Beiul muntenesc ţine în solda sa la 150.000; populaţiunea acestei ţĕri e imensă, căci toţi fugarii din Turcia se refugiază aici, unde lesne se câştigă mulţi bani. Aprópe tóte trupele se concentréză la botoéză şi la Pasci.

Apoi întrarăm în biserică. Patriarchul se învestmânta, dimpreună cu Mitropolitul, cu chir Gavriil, capul episcopilor din Serbia, cu principalii egumeni, etc. Fiă-care din ei ţiné în mână câte-o cruce învĕlită, şi venind se aşeḑau pe scaunele lor. Acum se aduse o mare sarcină de lumînări şi se distribì poporului; după aceea se puse în mijlocul bisericii un fel de masă mare, pe care, aşternându-o, aşeḑară pe ea cupe mari, un basin de argint umplut cu apă, şi o cutiă mare cu móştele Sfinţilor, între altele mâna dréptă a Sft. Mihail, episcopul *Sonadei*, şi a Sft. Marine, încadrată în aur curat. In acel moment se coborî Beiul şi stătù lângă tronul sĕu, ér Spătarul luà o mare lumînare poleită cu aur, şi alte douĕ de asemenea, şi le puse în sfeşnice, de amêndouĕ părţile. Indată se scoborî şi Patriarchul şi făcù rugăciuni de-asupra apei. In fine, noi eşirăm afară din biserică, pentru ca Patriarchul sĕ afunde crucea. Procesiunea o formau dintâiŭ stegarii, doi câte doi, cu insigniile şi stégurile lor, cu cruci în vêrf; apoi purtătorii de torţe, apoi preoţii doi câte doi; în fine Patriarchul cu Mitropolitul. Când Patriarchul, cu crucea în mână, ajunse la malul rîului, găsì apa îngheţată, căci dimineţa fusese un frig de crepau pietrile. Mai înainte se obicĭnuia sĕ se facă ruga asupra apei în mijlocul Curţii, dér, Beiul fiind bĕtrân şi frigul prea riguros, astă-dată ruga o făcù în interiorul Palatului. Acum ómenii sparseră ghiaţa şi Patriarchul afundà crucea în apă de treiori, în care timp s'a cântat un imn. După aceea tótă mulţimea îşi umplù ulciórele din rîu, ér preoţii cufundară în el un mare numĕr de copii, din cari vre-o câţi-va au îngheţat. Pe noi ne durea inima la auḑul ţipetelor copiilor, ce sufereau din causa gheţii şi a frigului. Noi înşine eram ca şi orbiţi de frig, stând cu capetele descoperite. Mai multe ḑile în urmă ne-au asurḑit urechile şi am simţit dureri. Intorcêndu-ne şi reîntrând în biserică, Patriarchul stropì cei patru păreţi ai edificiului şi tabernacolului, apoi se apropià de Beiŭ, şi-l stropì şi pe el. Când Beiul sărutà crucea, se făcù semn trupelor, cari au descărcat tóte puscile lor, de bubuia prin aer. Urechile nóstre asurḑiră cu totul şi ne temeam sĕ nu cadă peste noi biserica.

Apoi Patriarchul stropì pe boierii cei de faţă. Sĕ-i fi vĕḑut ca nisce flori de primăvară, în strălucitele lor haine, învĕliţi cu blăni, ceea ce se consideră la ei ca un semn indispensabil de bogăţiă.

După aceea eşirăm afară din biserică, aducêndu-se acolo douĕ scaune dinaintea uşii, pe un loc fórte ridicat, unul pentru Beiu şi celalalt pentru Patriarch. De ambele părţi la drépta şi la stânga stătură preoţii.

Apoi se aduseră armăsari domnesci, cei mai nobili şi mai scumpi, cu preţióse ornamente de brocart de aur, lucrate cu mărgăritare şi pietre scumpe, încât încântau privirile. Patriarchul îi stropì pe rênd, în numĕr de douĕ-ḑeci. Aceste ornamente erau ale Beiului, fie-care în preţ de 1000 de galbeni. In urma tuturor, venì un Comis călare pe un mic catîr şi un altul pe un măgar, cu scopul sĕ producă veseliă şi rîs spectatorilor. După-ce Patriarchul îi stropise, am întrat la liturgiă, de unde ne-am suit la banchet. In acea ḑi se făcù o adunare mare, mai splendidă decât cele precedente. Ospăţul s'a celebrat prin deşertarea cupelor, vuetul instrumentelor musicale, baterea tobelor, ascuţitul sunet al fluerilor, descărcarea puscilor şi a săcăluşelor: veselia fù mare. Séra ni-s'a distribuit vestminte, ca de obiceiŭ, şi

Adunarea

Despărțământului I (Brașov) al Asociațiunei.

Dumineca trecută, în 4 (17) Iunie, avurăm în comuna Hĕrman o frumósă di de serbare culturală. Ținêndu-se aci adunarea generală a despărțĕmêntului Brașov al Asociațiunei, Românii hĕrmăneni au sciut sĕ dea acestui fapt însemnătatea cuvenită și n'au crutat nimic, din ce li-a stat în putere, ca se ridice festivitatea adunărei.

Când membrii comitetului, însoțiți de alți óspeți din Brașov, sosiră la gara din Hĕrman, îi întêmpinară un frumos banderiu de călăreți în frunte cu epitropul G. *Cristolovan*, care în cuvinte bine simțite salută pe óspeți de bunăvenire, ér președintele despărțĕmêntului A. Bârseanu rĕspunse, mulțumind.

După acestea óspeții, într'un șir de trăsuri ce au fost trimise înaintea lor, fură conduși direct la biserică. In partea locuită de Români trecurăm pe sub un frumos arc de triumf și casele multor Români erau împodobite cu verdéță.

Biserica era îndesuită de bărbați și femei, ér podișorul ocupat de corul plugarilor din loc. St. Liturgiă o oficiă d-l paroch local Al. *Dogariu*, ér rĕspunsurile liturgice și alte cântări le esecută corul condus și instruit cu mult zel de d-l Ioan *Toma*, absolvent de teologiă și învĕțător dirigent. După liturgiă d-l paroch rostì o predică frumósă și instructivă, întocmită ocasiunei. Urmă în fine un parastas pentru rĕposații președinți ai Asociațiunei, precum și pentru membrii decedați ai despărțĕmêntului în anul acesta. Am de observat, că unele cântări, ca „Unul sfânt" etc. erau cântate de întreg poporul din biserică, — un lucru frumos și vrednic de imitat.

După eșirea din biserică ne întrunirăm la un dejun abundant în ospitala casă a d-lui paroch.

Adunarea s'a deschis la 1 óră p. m. printr'un frumos discurs din partea președintelui despărțĕmêntului, d-l Andreiŭ *Bârseanu*, căruia i-a rĕspuns d-l paroch Al. Dogariu.

Incetul cu încetul spațiósa sală se umplù de public. Printre representanții agenturilor vĕdurăm pe părintele George Ludu cu d-nii învĕțători Frateș și Șurar, însoțiți de alți vre-o cinci prejmereni; din Dêrste d-l capelan Broju cu d-l învĕțător Martin și încă vre-o 5 membri; din Feldióra d-l paroch Micu, d-l învĕțător Taus și alți câți-va inși, din Bod d-nii preoți Creițar și Merețiu însoțiți de d-l învĕț. Cheroiu etc.

S'a cetit întâiŭ prin d-l secretar Nic. *Bogdan* raportul comitetului despre lucrările sale în decursul anului administrativ trecut. Din raport s'a vĕdut, că comitetul a desvoltat o frumósă activitate în diferite direcțiuni, dér cu deosebire în direcțiunea înființărei de bibliotecĭ ambulante, de carĭ până acum esistă pentru 12 comune. Numĕrul agenturilor s'a înmulțit cu trei. Membrii fundatori, pe viéță și ordinari are despărțĕmêntul *85*, ér membri ajutători cu câte 1 fl. 125. La *olaltă 210*. Acestea și alte constatări au produs viuă bucuriă între membrii adunărei.

Interesant și îmbucurător a fost și raportul cetit de vice-președintele Gregoriu *Maior* cu privire la starea și întrebuințarea bibliotecilor. In acest raport s'a constatat, că numĕrul bibliotecilor înființate de comitet pe teritoriul despărțĕmêntului este până acum de 12, mai multe cu *4* ca înainte cu un an; numĕrul cărților din bibliotecĭ, tóte legate și aședate în dulapuri anume făcute, este 1067, mai multe cu 353 ca în anul trecut. Prețul cărților din tóte bibliotecile este 1662 cor. 29 bani, ér împreună cu dulapurile *1878 cor. 29 bani*, mai mult cu 648 cor. ca an. tr.

După arătarea acestor date, se întórse la fiă-care comună în special, luându-le în cerc, pe rênd, începênd cu suburbiul Schei-Tocile, Brașovul-vechiŭ, Dêrste, apoi Bod, Preșmer, Feldióra și așa mai departe până se reîntórse la comuna din vecinătatea Brașovului Cristian. A arătat cum se administréză biblioteca în fiă-care comună, carĭ cărțĭ au fost mai cetite și de câte-orĭ au fost împrumutate. Raportul fù ascultat cu mare interes.

Urmà raportul cassei, cetit prin d-l cassar Cornel *Aisĕr*, în care s'au arătat frumóse sume de banĭ încassate în favorul bibliotecilor parte prin contribuirĭ lunare de câte 2 cor. din partea mai multor Românĭ generoșĭ din loc, parte prin altfel de contribuirĭ, și parte prin vêndarea de bilete à 10 cr. în favorul bibliotecilor. Incassările totale au fost de 847 cor. 62 banĭ, dintre aceștia s'au transpus cassei centrale 316 cor. 80 banĭ.

După acestea se alege o comisiune pentru revidarea cassei din d-nii N. P. Petrescu, I. C. Panțu, I. Iarca și Al. Dogariu; altă comisiune pentru inscrierea de membri din d-nii: Ioan Toma, G. Cristolovan și Silv. Bârseanu.

Se dă cetire disertațiunilor. D-l Ioan *Lăpĕdat* cetì frumósa sa disertațiune: *„Imbunĕtățirea stărei poporului nostru"*, din care o parte o publicăm în numĕrul nostru de adĭ. Fiind de un cuprins atât de interesant și fórte bine cetită, acéstă disertațiă captivà atențiunea tuturor și după vii aclamărĭ d-l Lăpĕdat fù invitat sĕ ia din nou cuvêntul. Printr'un discurs însuflețit, d-sa motivà tema cuprinsă în disertația sa și după o discuțiă, la care luà parte d-l N. P. Petrescu și C. Aisĕr, la propunerile făcute de dnialor se hotărî, ca comitetul despărțĕmêntului sĕ studieze cestiunea înființărei unei reuniunĭ de agricultură în comitatul Brașovului, ér agenturile sĕ studieze cestiunea înființărei de însoțirĭ de credit sistem Raiffeisen.

A doua disertațiune s'a cetit din partea d lui paroch Al. *Dogariu* privitóre la monografia comunei Herman; d-l Dogariu avea pregătită o disertațiune privitóre la trecutul Românilor din întrégă Țéra Bârsei. Fiind însĕ timpul prea înaintat, s'a mărginit a ne comunica numai unele date din monografia comunei Herman. Datele comunicate sunt de fórte mare interes. Meritul lucrărei d-lui Dogariu e cu atât mai mare, cu cât scim cu câtă greutate se procură datele pentru întocmirea de monografii.

Comisiunea pentru revidarea cassei raportéză prin d-l profesor I. C. Panțu, că a aflat cassa în cea mai deplină regulă, propune a se vota comitetului absolutoriu și a se aproba noul proiect de budget. Se primesce propunerea cu aclamațiune. Pentru a doua comisiune a raportat d-l I. Toma arătând, că s'au inscris ca membri: d-l Al. Dogariŭ preot în Hĕrman membru ordinar cu taxa de 5 fl. și alțĭ 25 de inșĭ ca membri ajutătorĭ. S'au dăruit în fine din partea despărțĕmêntului mai multe cărțĭ folositóre spre a fi împărțite între popor, ér d-l N. P. Petrescu a dăruit și d-sa 5 esempl. din fumósele sale „Poveștĭ alese".

Urmà o masă comună cu frumóse toaste pentru Hermanenĭ și preotul lor, pentru comitet, învĕțătorĭ etc.

Ședința se încheià cu un frumos discurs al d lui președinte. Ișĭ esprimà mulțumirile sale pentru hărnicia Hermanenilor, îi îndémnă la lucru și pe viitor, termină mulțumind tuturor pentru participare. D-l N. Petra-Petrescu mulțumesce comitetului pentru activitatea deosebită și doresce ca și pe viitor sĕ desvólte aceeașĭ activitate ca astfel acest despărțĕmênt nu numai după nume, dér și în faptă sĕ fiă tot-déuna cel dintâiŭ.

Séra a fost producțiune urmată de dans. A participat un public numĕros. La producțiune s'a distins d-șóra Victoria Dogariu, fiica d-lui paroch, care a esecutat cu multă desteritate câte-va piese la pian și a declamat cu succes poesia „Mórtea lui Fulger" de Coșbuc. Asemenea d-șóra Creițar din Bod a cântat cu vocea-i plăcută două piese frumóse.

Corul plugarilor condus de d-l I. Toma a satisfăcut așteptărilor tuturor. Onóre d-lui Toma! Succese au fost canțonetele „Barbul Lăutarul" și „Surugiul". Cea dintâiŭ a fost predată cu multă iscusință de d-l Nic. Jugănariu din Brașovul vechiŭ, ér a doua de d-l Dumitru Jaliu tot din Brașovul-vechiŭ cu acelașĭ frumos succes. După producțiune a urmat dansul care s'a continuat cu voiă bună până în diua albă.

Un participant.

SCIRILE DILEI.

— 10 (23) Iunie.

Mórtea principesei Iosefina de Hohenzollern. Adĭ, Sâmbătă, se va face înmormêntarea Principesei Iosefina de Hohenzollern, mama venerată a Regelui Carol, care a încetat din viață Marția trecută în Sigmaringen, în etate de 87 de anĭ. Depeșile de simpatiă și de condolență, ce le-a primit Regele Carol din tótă țéra și din strĕinătate, sunt fórte numĕróse și căldurose. Incepênd dela consiliul de miniștri, tóte corporațiunile, instituțiunile și reuniunile din țéră au adresat cuvinte de durere și de simpatiă Regelui pentru perderea cea mare ce a suferit'o. Parte mare din aceste telegrame au fost adresate la Sigmaringen Regelui Carol, care îndată după ce a primit scirea tristă a plecat dimpreună cu principele moștenitor Ferdinand în Germania. Intre aceste telegrame este și aceea a sindicatului diariștilor din Bucurescĭ semnată de președintele sĕu Ales. Ciurcu. Consiliul de miniștri a adresat o telegramă de condolență și principelui Leopold de Hohenzollern. Dela capii încoronațĭ au sosit asemenea telegrame, între carĭ cea dintâiu dela Impĕratul Francisc Iosif, apoi dela împĕratul Wilhelm al Germaniei, Țarul Nicolae al Rusiei, Papa Leo XIII, dela Regina Victoria a Angliei, Regele Belgiei, al Portugaliei ș. a. In diua înmormêntărei Principesei se va oficia un parastas la Metropolia din Bucurescĭ, la care vor lua parte miniștrii și membrii corpului diplomatic. In aceeașĭ di se va oficia la catedrala catolică un *Requiem*. Atât la parastas cât și la Requiem vor asista Majestatea Sa Regina, Principesa Maria și micul Principe Carol. Se vor ținé parastase la tóte bisericele din țéră. Capitala e cernită, tóte autoritățile și edificiile publice au arborat drapelul negru. Indată după înmormêntare Regele și Principele moștenitor se vor reîntórce în țéră.

Cum cercetéză Românii șcólele. In „Bunul Econom" d-l Dr. Ioan *Mihu* publică o statistică de mare preț despre contingentul *Românilor* din Ungaria, carĭ au frequentat *șcólele de diferite categorii* în anul 1898. Datele sunt presentate după conscripția oficiósă publicată de ministeriu și sunt în estras următórele: La cele *două universitățĭ*, din Budapesta și Clușiu, au fost cu totul 281 studențĭ, la *teologiă* și *preparandiă* 921, la *gimnasii* și *reale* 3100, dintre carĭ la șcóle *medii românescĭ* 1463, ér restul la șcóle strĕine; frecuentanțĭ la *șcóle speciale*: militare economice, industriale, comerciale, de pictură și desemn etc. au fost 396; numĕrul ucenicilor la șcólele pentru *meseriașĭ* a fost 3040; elevĭ la șcólele *poporale* au fost 292.730, dintre carĭ la șcólele *de stat* 17.753, ér ceilalțĭ la șcólele *confesionale* și comunale.

Esamen de cualificațiune în Blașiu. La esamenul de cualificațiune pentru *învĕțătorĭ* și *învĕțătóre*, ținut la institutul preparandial din Blașiu la 1—9 Iunie au fost admișĭ 65 inșĭ, (între carĭ 9 candidate), parte din archidiesă, parte din diecesele sufragane; 57 au fost ordinarĭ, ér 8 repetențĭ din limba maghiară. Dintre acești s'au supus la esamen 64 inșĭ. Resultatul e următorul: Cu *distincțiune*: Ioan Pavel; Cu *laudă*: Gizela Vilt născ. Turc, Maria Coltor, Silvia Chirilă, Corneliu Langa, Iuliu

---

noi ne-am întors în trăsură, înconjurațĭ de pionerĭ, seimenĭ, dărăbanĭ, carĭ descărcau pe drum puscile lor, pe când cântăreții cântau, până ce am ajuns la manăstire. Apoi, dându-le un bacșiș, i-am concediat, rĕmânênd asurdițĭ de vuetul lor. Sâmbătă diminéța, a doua di după sĕrbătóre, toțĭ musicanții, toboșerii, fluerașii Turcĭ și Muntenĭ, umblau pe la casele tuturor celor bogațĭ, cântând din instrumentele lor. Veniră și la Patriarch, ca sĕ-i dorésca sĕrbătorĭ vesele și traiu fericit. Dându-le bacșișurĭ, i-am concediat. In acelașĭ mod veniră și seimenii, și alțĭ ofițerĭ ai armatei sĕ facă urările lor, dând foc cu puscile și depărtându-se apoi cu bacșișul. Acésta ținù până séra.

Trebue observat, că toțĭ boierii cei marĭ muntenĭ sunt peste mĕsură de religioșĭ. In tóte diminețele de peste an, ei se duc la biserica Curții de asistă la "Ὄρθρον, după aceea se urcă la Beiŭ și forméză un Divan pentru sentințe și judecățĭ, apoi se cobóră la liturgie și nu părăsesc biserica până aprópe la amiadĭ, când plécă la prând. Acesta e traiul lor în tot cursul anului.

Tîrgoviște. — Bisericĭ. Palaturĭ Episcopale.

In acest oraș al Tîrgoviștei sunt peste 80 de bisericĭ și mănăstirĭ, cele mai multe de piatră.

Orașul e mare ca Alep și Damasc. Mateiŭ-Beiu ridică un zid de lemn jur împrejur, și săpând un șanț cu multă ostenélă. Ni-se spune, că Țéra Românéscă mai are alte două-decĭ și șése orașe ca Tîrgoviștea. Din mânăstirĭ aceea a lui Vasilie-Beiŭ e cea mai frumósă (Stelia). Palatul mitropolitan*) e la un capĕt al orașului e la un capĕt al orașului tocmai lângă zid și e fórte măreț. Il înconjóră trei îngrăditurĭ de lemn, avênd trei curțĭ. Curtea exterióră e pentru crescerea gâscelor, rațelor și găinelor; cea de a doua pentru grajdurĭ și bucătărie; cea de a treia cuprinde un scump edificiu, întreg de piatră, în care întri prin porțĭ marĭ, în fața cărora e prea frumósa biserică, ce nu-șĭ are părechiă în aceste regiunĭ, afară numai de biserica mitropolitană a Cazacilor, amêndouĕ fiind zidite după modelul Sft. Sofii: înalte, vaste, sprijinite pe mai multe colóne, fórte imposante. Ea se împarte în trei secțiunĭ. Intâiŭ e *νάρθηξ*-ul exterior, fórte spațios și cu mai multe cupole; de aci prin o a doua ușe întri într'un alt *νάρθηξ* de asemenea spațios și óre-cum elegant; în fine, prin o a treia ușe, întri în mijlocul bisericii, care e de dimensiunĭ vaste, și cu o mare cupolă de-asupra, în centrul căreia atêrnă un voluminos candelabru. Aci sunt trei tabernacole séu capele fórte înalte și frumóse. Acel din centru e spațios și are mai multe strane aședate în jur.

Iconostasul, simbolul și crucile sunt fórte marĭ. Sfeșnicile, de lemn poleit, se disting prin eleganța formei. Ferestrile din jur sunt numeróse; mai sunt și altele în cupole, tóte înfrumsețate cu cercevele lustruite. Strana Beiului e la mâna dréptă, cum întri, în colț. Alăturea, e strana archiereului, în care stătea tot-déuna Patriarchul nostru. In colțul opus e strana Mitropolitului local. Tot jurul bisericii e cuprins cu strane, ér pereții sunt acoperițĭ cu picturĭ vechĭ. Locul unde ședea Dómna, era în al doilea *νάρθηξ*, în care se aflau strane pentru ea și suita sa. Biserica e înconjurată de grădinĭ cu trandafirĭ și cu frumóse straturĭ de diferite florĭ, cu ferestruice. In vecinătatea tabernacolului nordic, e o piatră pentru apă, de o frumusețe uimitóre; înaltă, voluminósă și grea. Numĕrul cupolelor marĭ și micĭ e două-spre-dece, cu tot atâtea crucĭ poleite. Dinaintea ușii e o frumósă fântână, și afară din pórta curții o altă asemenea.

Apartamentele Mitropolitului sunt fórte înalte, aședate spre rĕsărit. In edificiu te sui pe o scară lungă, ridicată pe arcurĭ, cu perspectiva la biserică, la curte, și la întinsa grădină. Toțĭ pereții sunt zugrăvițĭ cu minunile Creațiunii Pământului și Mării, cu descrierea Ierusalimului și a mănăstiri-

*) Mitropolia din Tîrgoviște a fost începută de Négoe Basarab la 1510, terminată la 1535 de Petru-Voevod. Cf. G. Musceleanu, *Monumentele Străbunilor.*

Colozar Forró, Iuliu German, Maxim Oltean şi Simion Ţepeş Focşan; Cu *bine*: Maria Moldovan, Virginia Grivase, Constantin Frâncu, Ilie Tarna, Emil Murĕşan, Gregoriu Bolbocă, Ioan Haizea, Petru Cheţian, Stefan Popa şi Vasiliu Costea; cu suficient: Ioan Velicea, Gregoriu Sâmpălean, Laurenţiu Pop, Nicolau Frăţilă, Rem. Lupescu, Romul Dobrin, Ana Spinean, Iustina Ciupe, Letiţia Albani, Valeria Pavel, Alexadru Bărduţiu, Alexandru Scridon, Dionisiu Guşeilă Negrea, Emiliu Lazar, Emiliu Macaveiu, George Giurgiu, Grigoriu Pop, Ioan Cocis, Ioan Cotoiu, Ioan Goga, Ioan Hărşan, Ioan Irimie, Ioan Lapĕdat, Iosif Bondor, Isidor Mihaiu, Lazar Pop, Miron Băcilă, Nicolau Bărbat, Nicolau Dunca, Nicolau Pasciu, Petru Graur, Silviu Pauletti, Simion Cordea, Vasile Cioloca, Victor Pop şi Vasiliu Precup.

O invenţiune. Invĕţătorul Constantin Nichita, dela şcóla de aplicaţiă de pe lângă şcóla normală din Bîrlad, a inventat un joc matematic asemĕnător jocului de loton. Cu acest joc elevii vor puté învĕţa cu înlesnire operaţiunile de adunare, scădere, înmulţire şi împărţire. Ministerul român al instrucţiunei publice va introduce acest sistem în tóte şcólele primare din ţéră.

Emigrarea Evreilor în Austro-Ungaria interdisă. Legaţiunea austro-ungară din Bucurescĭ a comunicat în mod oficial, că guvernul austriac şi ungar vor remite sub escortă pe toţĭ Evreii din România. Şi anume: Autorităţile vamale austriace şi ungare vor reţiné pe toţĭ Evreii cu paşapórte de emigrare, carĭ nu iau bilete directe de drum până la Hamburg, Londra séu Paris, şi-i vor preda autorităţilor române. Toţĭ Evreii, carĭ au paşapórte de întorcere (20 lei), şi carĭ se vor duce la Budapesta, Viena séu în vre-o altă localitate din Austro-Ungaria, vor fi puşĭ sub supraveghEREA poliţiei respective şi retrimişĭ în România, imediat ce vor fi prinşĭ că cer ajutóre séu că n'au mijlóce de esistenţă. Consulatul austro-ungar a comunicat aceste disposiţii şi d-lui general Algiu prefectul poliţiei capitalei în mod confidenţial şi verbal. In urma acestora, d. general Algiu a luat următórele mĕsurĭ: Paşapórtele de emigrare nu se mai liberéză decât numai acelor persóne, carĭ vor arăta, că au bilete de drum până la Hamburg, Londra séu Paris. Paşapórtele de reîntórcere nu se dau decât numai acelor „emigranţĭ", carĭ pot proba, că au asupra lor cel puţin 100 lei. Se mai anunţă, că autorităţile austro-ungare au pornit deja spre România cu escortă mai mulţĭ emigranţĭ, carĭ au fost prinşĭ în Budapesta şi Viena cerşind.

Magistru farmacist. Ni-se anunţă, că d-l Iuliŭ Codarcea, fiiul protopopului Art. Codarcea din Turda, după depunerea esamenelor scripturistice şi verbalĭ din sciinţele farmaceutice la Universitatea din Clujiŭ, în 18 Iunie n. c. punênd jurămêntul prescris a fost promovat ca magistru farmacist.

Darurĭ pentru bisericĭ. Din Rebrişóra, lângă Năsĕud, poporanul gr. cat. din Năsĕud Simion *Catarig* şi soţia Elisabeta au făcut pentru biserica ce se va edifica în Rebrişóra un ofert de *100 coróne*. In numele poporului gr. cat. din Rebrişóra se aduce donatorilor adâncă mulţămită. Anton *Precup* preot, Dumitru *Acul*, curator prim.

— În Agârbiciu (l. Turda) cu ocasiunea S-lor Rosalii au făcut darurĭ frumóse pentru biserică următorii credincioşĭ: Iacob *Sebeni* cu soţia sa *Maria* au cumpĕrat un rênd întreg de odăjdii fórte frumos cu 80 coróne; Mihail *Mărivcă* cu soţia sa *Nastasia* un prapor roşu frumos cu 20 coróne; ér Danilă *Corpodean* cu soţia sa *Anna* un prapor frumos negru cu 20 coróne. Aceştĭ adevĕraţĭ creştinĭ au mai dăruit s-tei bisericĭ şi alte darurĭ, pe carĭ nu le mai pomenesc, le va pomenì Domnul cel de sus. — *C. N. C.*

— Iosif *Balog* cu soţia sa Flóre *Meseşian*, locuitorĭ gr. cat. în Ceheiul-Simleului, au cumpĕrat pe séma bisericei nóstre din Ceheiu un rênd întreg de vestminte bisericescĭ în colóre roşiă în preţ de *120 coróne*. Dumnedeu rĕsplătéscă cucernicilor creştinĭ pentru darul dat pentru ridicarea podóbei casei Sale. Ceheiu, 19 Iunie n. 1900. — Alimpiu *Coste*, preot.

Semĕnăturile în România, după telegramele cele mai nouĕ, ce au sosit din tótă ţéra la ministeriul domenielor, sunt peste tot escelente. Rapiţa a început sĕ se treere pretutindenĭ în ţéră.

Alegere. Duminecă în 16 Iunie n. s'a făcut în vecinia a patra Scheiŭ (pe Tocile) alegerea pentru umplerea nouĕlor posturĭ de încredere, ce s'au declarat vacante în numita veciniă în urma rĕposării fostului tată de vecinĭ Ioan Stinghe. Au fost aleşĭ: prim-tată de vecinĭ d-l Dumitru *Lupan*, al doilea tată de vecinĭ d-l Vasilie *Ardelean*, ér ca scriitor d-l Ioan *Giuvelcă*.

Urcarea preţului lânurilor. Consulul din Breslau, în raportul sĕu semestral, constată o crescere însemnată în preţurile lânurilor brute. Calitatea fină s'a scumpit cu 60 la sută, ér cea grósă cu 35—40 la sută. Acéstă urcare de preţurĭ se datoresce lipsei reale de materii şi nicĭdecum speculaţiunilor. De-asemenea în acest raport se vorbesce şi despre cautarea în Germania a uleiurilor de rapiţă. Urcarea preţurilor rapiţei continuă, fiind că recolta de rapiţă în Indiĭ şi Rusia nu promite a fi abundentă.

Pădurile în România. Statul are pădurĭ în România pe o suprafaţă de 1.085,033 hectare. Particularii pe o suprafaţă de 1.492,841 hectare. Domeniul Corónei pe 70,188 hectare. Comunele şi stabilimentele publice pe 125,986 hectare.

Tolstoi — afurisit. Sântul Sinod al Rusiei s'a supĕrat rĕu pe renumitul scriitor rus *Tolstoi*, fiind-că ar scrie în mod duşmănesc contra bisericei ortodoxe rusescĭ. Drept aceea a dat o circulară, în care dispune, că décă Tolstoi ar muri fără sĕ céră iertarea pĕcatelor sĕ nu fie permis nimĕnui a ţiné slujbe pentru mântuirea lui sufletéscă. Circulara este iscălită de membrul consistorial Kosatkin, de secretarul Grosdov şi de presbiterul Cistianov.

Concerte. *Musica orăşenéscă* va da mâne, Dumineca, în 24 Iunie st. n. în otelul Europa un concert, în care nou angajatul cellist d. Wessely va esecuta solo, andante din concertul de Gottermann şi „La cinquantaine" de Gabriel Marie. Inceputul la 7 ½ séra. Intrarea 30 cr.

— Tot mâne Dumineca va da *musica militară* un concert în frumósa grădină dela „Pomul verde", ér în cas de plóiă în spaţiosul salon de sticlă de-acolo.

— La Elisium în Nou va cânta Dumineca musica lui G. Dicu.

Villa Kertsch. Odăi, frumos, curat, şi bine mobilate se pot închiria lunar fórte eftin în Villa Kertsch, care este situată la o posiţiune bună lângă promenadă şi la o pivelisce fórte frumósă.

Ca premii pentru şcolarĭ în genere, mai ales însĕ pentru elevĭ ai şcólelor medii, este unul dintre cele mai potrivite preţiosul op *„Caractere morale"* de d-l Ioan *Popea*. Poveţele numĕróse şi esemplele cât se póte de instructive şi mişcătóre nu pot sĕ contribue, decât la întărirea caracterului tinerimei. Atragem atenţiunea celor interesaţĭ asupra acestui op potrivit de premii. Costă 1 fl. 25 cr. (cu posta 1 fl. 30 cr.) Se póte procura dela Tip. „A. Mureşianu", Braşov..

Cupóne de Iulie. *Iacob L. Adler şi Fratele*, societate de bancă în comandită, face cunoscut on. sale clientele, că începênd cu diua de adĭ *escomptéză* tot felul de *cupóne* scadente în *1-a Iulie a. c. fără nicĭ o detragere.*

Esamenul de maturitate la *gimnasiul gr. or. român din loc* s'a terminat astădĭ, sub presidiul Il. Sale D-lui vicar archiepiscopesc *Dr. Ilarion Puşcariu*, în presenţa d-lui director suprem *Kuncz Elek*, ca representant al guvernului. Admişĭ la esamen au fost *29* de inşĭ, dintre carĭ au fost declaraţĭ maturĭ cu *fórte bine 5* inşĭ: G. *Gerda*, I. *Lupaş*, I. *Minea*, C. *Moga*, T. *Suciu*; cu *bine 12* inşĭ: T. L. *Blaga*, I. *Cipca*, I. *Demian*, I. *Găvruş*, V. *Ghibu*, O. *Goga*, T. *Iarca*, I. *Maior*, A. *Nistor*, D. *Popa*, G. *Popa*, N. *Şoneriŭ*; maturĭ cu *suficient 8* inşĭ: L. *Calefar*, O. *Cernea*, S. *Criscin*, E. *Curta*, T. *Ghidiu*, I. *Moldovan*, D. *Purece*, V. *Raicu*. Avisaţĭ la repeţirea esamenului în Septemvre dintr'un studiu au fost *3* inşĭ, respins pe un an unul singur.

Imbunĕtăţirea stărei poporului nostru.

Disertaţiune ţinută de d-l **Ioan I. Lăpedatu** la adunarea Despărţ. I (Braşov) al Asociaţiunei în Hermann.

Décă esistă la poporul nostru românesc de dincóce de Carpaţĭ o cestiune mare şi importantă, negreşit acésta este cestiunea îmbunĕtăţirei sorţii poporului nostru ţĕran, îmbunĕtăţire a însă-şĭ temeliei nóstre naţionale. Acésta este cestiunea, care preocupă astădĭ pe preot ca şi pe învĕţător, pe advocat ca şi pe medic, pe omul învĕţat ca şi pe cel mai puţin învĕţat, pe bogat ca şi pe sĕrac, cu un cuvênt pe tot omul de bine, care pricepe şi înţelege câtuşĭ de puţin interesele şi aspiraţiunile némului nostru.

După lupte marĭ şi grele, după încercărĭ de tot felul, după decepţiunĭ şi esperienţe, am ajuns în fine, ca unanim sĕ ne întemeiăm doctrina vieţei pe basa nevoilor nóstre de tot felul, între carĭ locul prim îl ocupă îmbunĕtăţirea sorţii culturale şi materiale a poporului nostru; căcĭ bine vedem cu toţii, că douĕ sunt mai cu sémă plagele, de care e bântuit poporul român şi anume: *lipsa de învĕţătură, adecă ignoranţa, şi sĕrăcia.*

Ne cuprind fiorĭ de mórte, când stăm a cumpăni cu deamĕruntul urmările acestor douĕ plăgĭ.

Lipsa de învĕţătură este causa, că poporul nostru nu scie sĕ-şĭ pórte cum se cade nicĭ economia câmpului şi nicĭ a casei: de aci pămênturĭ sterpe şi nelucrate, de aci grădinile pustii şi pădurile lăsate numai în grija naturei. Apoi óre ce va fi causa de Românul mai de loc nu-şĭ cunósce drepturile, nu-şĭ pricepe interesele, şi nicĭ datorinţele nu şi-le înţelege aşa, cum ar trebuì înţelese? Nu póte fi alta, decât ér lipsa de învĕţătură. In fine tot lipsa de învĕţătură este aceea, ce face pe ómenii noştri nepăsătorĭ în faţa celor mai sublime idei, carĭ ar trebuì sĕ le înflăcăreze voinţa, îndemnându-i la fapte marĭ şi la devotament pentru binele obştesc.

Sĕrăcia la rêndul ei încă provine mai ales din ignoranţă. In dilele nóstre munca nesecundată de învĕţătură nu mai póte produce averĭ. Sĕrăcia pune poporului nostru cele mai marĭ şi mai grele piedecĭ în calea progresului cultural. In lipsă de banĭ mai mulţĭ, de capitale mai marĭ, nu suntem în stare sĕ înfiinţăm tóte acele institute de cultură, câte le reclamă spiritul timpului.

Astfel bunăstarea materială a poporului nostru stă în strînsă, în

---

lor sale, cu aceea a piscului Sinai, muntele lui Dumnedeu, cu tóte dependinţele, aceia a Sft. Munte, cu cele 24 mănăstirĭ ale sale în faţa mării, tóte lămurit şi în proporţii marĭ. Apoi întri în prima cameră de primire a Mitropolitului, lungă şi lată, cu o masă imensă în mijloc, cu o sobă de olane colorate, şi cu numĕróse ferestre gotice, ce dau spre grădină. După aceea întri într'o frumósă sacristie, fórte elegantă, în care de asemenea e o sobă de olane. Aci sunt cuiere pentru blane, giubele, etc. Interiorul acestor apartamente e de curênd zugrăvit, în diferite chipurĭ, cu portrete de ale Sfinţilor. De aci întri în comóră, unde Mitropolitul îşĭ ţine vestminte, vase, mitre, cârjea, vase de argint etc. Acolo sunt atêrnate candele şi policandre, turnate în aur şi argint, şi ornate cu sîrmă de aur, frâne, săbii, buzdugane şi alte arme.

Când iese Mitropolitul, ca sĕ întimpine vre-un Patriarch séu călĕtor, e însoţit de straj şi Comişĭ, toţĭ tinerĭ de neam boeresc, îmbrăcaţĭ în frumóse haine cu samur, etc., ce călăresc înaintea şi în urma lui. Acelaşĭ lucru se póte spune şi de mitropolitul din ţéra Căzăcéscă. Am observat, că dela Constantinopole până în Moldova, femeile pórtă haine lungĭ de lână, desfăcute jos la mijloc, tîrându-se pe pămênt, şi blănite în proporţie cu bogăţia lor.

Revenim. Din comóră, întri într'o cameră de primire, cu o galeriă exterióră, arcată de-asupra, dând spre grădină şi avênd în faţă o fântână cu apă curgătóre. Aci se prândesce în timp de vară. De aci, te poţĭ scoborî în grădina cea mare, pe care nu o cuprindĭ cu ochii dela un capĕt la celalalt. Tótă e umbrită cu nucĭ marĭ, jumĕtate plantată cu vie şi trandafirĭ, ér restul cu merĭ, zarzărĭ, gutui, cireşi, damaschinĭ, etc., zarzavaturĭ, precum mazăre, bob şi altele.

Consistorul (*tower of the Arches*) e afară din biserică. Tótă lumea recunósce, că locul cuprins între zidurile, ce încunjur palatul cu grădinele, ar fi suficient pentru un mare oraş. Acolo se reguléză tóte trebile privitóre la episcopĭ şi egumenĭ. Obiceiul dilnic al Mitropolitului local e sĕ mérgă în trăsură sĕ se presinte Beiului în Divan, crucea şi evanghelia punênd'o dinainte-i, ér, după sfîrşitul şedinţei, se cobóră jos la biserică sĕ asculte liturgia, apoi iar se suie la Beiŭ şi rostesce rugĭ şi binecuvêntărĭ de prând. Tóte lucrurile atêrnă dela el, mai ales décă e generos şi liberal.

E de observat, când vre-un Român, bărbat séu femeiă, vine cu judecată asupra cuiva înaintea Beiului séu vre-unui archiereu, cade în genunchĭ şi în acéstă posiţiă îşĭ espune plângerea. Cel mai respectuos dar, ce se face Beiului, e un cozonac. Mitropolitul nu strînge nicĭ o taxă dela ţĕrănime, ci numai o dare anuală în banĭ dela clerul jurisdicţiunii sale, afară de ofertele dela Pascĭ şi alte sĕrbătorĭ. Mitropolitul dispune de moşiile, viile, pometurile bisericii. Acéstă stare de lucrurĭ am observat'o în tótă calea nóstră până la Moscova.

Dela întrarea nóstră în Ţéra-Româ

néscă şi până la plecare, toţĭ boierii obicĭnuiau sĕ vie la Patriarch pentru binecuvêntare, aducêndu-i întot-déuna câte un dar pe o tipsie, acoperită cu un şervet, din tóte productele anotimpului: lămâi, portocale, mere, prune, strugurĭ, smochine, nucĭ şi nelipsit câte-o plăcintă, câte-odată pesce şi tot-déuna o cantitate de vin. De asemenea îl visitau şi boieresele, ba chiar mirese şi fete, ce veniau în trăsură cu faţa descoperită, urmate de servitorĭ, şi însoţite de o mulţime de Comişĭ şi călăreţĭ. Ele aduceau darurĭ de felul celor descrise, cerênd binecuvântarea şi iertarea păcatelor. Ornamentele lor de mărgăritare, blănile de samur, cele mai fine şalurĭ se distingeau prin varietate.

Am observat, că toţĭ ţĕranii de aci sunt fórte religioşĭ, respectuoşĭ şi se păzesc de fapte rele. Aceste calităţĭ sunt şi mai particulare boierilor celor bogaţĭ, de vreme ce ei obicĭnuiau sĕ vie la Patriarch, ca el sĕ subscrie şi sĕ sigileze documentele, ce Beiul le acorda pentru demnităţĭ şi moşii. De asemenea elibera scrisorĭ de excomunicare în judecăţĭ, ér când excomunica pe vre un făptuitor de rele, adus dinainte-i, poporul fugea de frică, socotind excomunicaţiunea ca un foc ardĕtor, şi temêndu-se sĕ fiă de faţă la o pedépsă atât de teribilă. Mai mulţĭ prăvăliaşĭ căpĕtară dela el bilete de pedépsă séu altele de iertare.

---

intimă legătură, ba putem dice chiar, că e dependentă, condiționată de bunăstarea sa culturală. Acésta fiind deci relația între bunăstarea culturală și materială a poporului nostru, pentru ca sĕ putem cât mai curênd eși din situațiunea actuală, pentru ca sĕ putem cât mai curênd pune piciorul pe calea mântuirei, va trebuì sĕ ne îmbunĕtățim mai întâiŭ starea nóstră culturală în așa fel, ca în aceeași vreme sĕ ne putem îmbunĕtăți și starea nóstră materială. Inteleg așa, că de-ocamdată sĕ ne însușim și sĕ învĕțăm astfel de lucrurĭ, dela carĭ sĕ putem avé și un folos practic, un folos real.

Spre acest scop și în acéstă direcțiă avem sĕ ne angajăm de aci înainte tóte puterile viĭ ale națiunei nóstre; căcĭ la acéstă muncă comună trebuesc chiămațĭ sĕ-șĭ facă datorința atât cărturarii, cât și poporul propriu dis. Căcĭ — érășĭ — precum nu se póte închipui școlă numai cu învĕțător și fără copiĭ, orĭ școlă numai cu copiĭ și fără învĕțător, tot asemenea acțiunea, ce trebue începută, nu se va puté face numai de cărturarĭ fără concursul poporului, orĭ numai de popor fără sprijinul cărturarilor. Și unii și alții au a lucra, și unii și alții au a-șĭ face datorința, bine înțeles unii într'un fel, alții în altul.

Și décă aceste sunt adevĕrate, dați-mĭ voiă, Domnilor, ca cu ocasiunea acésta sĕ-mĭ espun modestele mele păreri asupra modului, în care cred, că cestiunea îmbunĕtățirei sorții poporului nostru s'ar puté resolva cât mai bine și cât mai grabnic. Dați-mĭ voiă sĕ pun pe cărturarĭ față 'n față cu poporul și sĕ arăt, după putință, ce au sĕ facă unii și ce au sĕ lucre alții în acéstă causă comună.

I.

Sĕ încep cu cărturarii!

Sub cărturarĭ, trebue sĕ spun spre deslușire, înțeleg pe preoțĭ, pe învĕțătorĭ, pe notarĭ, advocațĭ, profesorĭ etc. Toțĭ aceștia sunt chiămațĭ sĕ lucre pentru înaintarea culturală și materială a poporului nostru. Și cel dintâiŭ mijloc spre acest scop este instrucțiunea din școla poporală. Pentru ca școla poporală sĕ pótă servi bine acestei cause va trebui, ca în programul ei sĕ între mai cu sémă obiecte de acele, carĭ tae în sfera vieții practice, din carĭ poporul sĕ pótă trage folóse reale și imediate.

E departe de mine orĭ-ce intențiune de a escita susceptibilitatea cui-va, dér trebue sĕ recunóscem, că noi în cele mai multe părțĭ ne mărginim a învĕța pe copil sĕ scie ceti, scrie, calcula și sĕ se róge lui Dumnedeu; bune sunt tóte aceste, numai cât la tractarea lor sĕ se aibă în vedere mai mult praxa decât teoria. Nu e vorba a face din sătean numai caligraf, aritmetic în teoriă și bun lector în respect mehanic și creștin bigot; din contră, adevĕratul scop este de a da tuturor învĕțăturilor din școla poporală o direcțiune practică; adevĕratul scop al învĕțămêntului poporal este de a îndestra pe popor cu astfel de cunoscințe, de carĭ sĕ se pótă folosi în sfera ocupațiunilor sale.

Copilul român pe lângă aceea, că se deprinde cu scrierea și cetirea, cu socotéla și perceptele religiunei, nu mai póte rĕmâné un singur moment fără cunoscința noțiunilor elementare despre lucrarea și felul pămêntului, despre chivernisirea casei, despre îngrijirea trupului și despre drepturile și datorințele de cetățén. El trebue sĕ cunóscă bine patria sa, și trebue sĕ fie cât mai bine familiarisat cu relațiunile sociale, economice și civile din acéstă țéră, căcĭ tóte aceste vor avé sĕ contribue puternic la progresul material și moral al generațiunilor, ce se ridică.

In acest sens desvoltându-se învĕțămêntul poporal, cartea nu va mai fi pentru Român un capital mort, ci un capital productiv, care împreună cu moravurile bune omenescĭ, virtuțile civile, creștinescĭ și naționale ne vor asigura viitorul.

Mână în mână cu acéstă învĕțătură practică din școla poporală ar trebui sĕ mérgă și sĕ se reguleze și cursurile pentru adulțĭ. Aceste cursurĭ rĕmân la buna chibzuială a preotului și învĕțătorului, carĭ le pot acomoda ușor împrejurărilor locale și trebuințelor simțite, căcĭ mai fiă-ce comună îșĭ are particularitățile ei. Invĕțăturile practice generale din școla poporală ar puté fi aci continuate în cel mai desĕvêrșit înțeles. Judecațĭ un singur moment și Vĕ vețĭ convinge de adevĕr.

Pănă aci activitatea propriu disă a școlei. Ei, dér înaintarea culturală a unui popor se face încet și cu greu numai între cei patru păreți ai școlei. Invĕțămêntul trebue continuat în lumea mare. Aci lipsesc planurile de învĕțămênt și obligămêntul de a învĕța. Aci învĕțător e orĭ și cine, care scie lucrurĭ bune și folositóre. Cu bună-voință și devotament pentru binele comun instrucțiunea în direcțiă practică se va puté face înafară de școlă cu un succes de nedescris. Și acésta o pot face toțĭ cei ce se intereséză de binele și prosperarea poporului nostru și în prima liniă cei ce trăesc în contact mai intim cu poporul de pe la sate; căcĭ nimenĭ nu va puté observa mai bine, decât dênșii, necesitățile conlocuitorilor lor. Pe terenul cultural și economic pot face fórte mult prin prelegerĭ, sfaturĭ, îndemnurĭ și esemple bune și frumóse.

Pentru prelegerĭ, cestiunile, ce intenționéză a-le preda, sĕ le studieze mai întâiŭ bine, căcĭ ca ómenĭ inteligențĭ ușor o pot face acésta din diverse scrierĭ de specialitate. După ce vor fi studiat bine cestiunea sĕ o predea conlocuitorilor, sătenilor, în o limbă, pe care aceștia sĕ o înțelégă pe deplin și în legătură cu acésta sĕ nu uite nicĭ-odată a se arăta avantagele, ce le oferă aceste cestiunĭ economice.

Astfel de prelegerĭ se pot ținé la orĭ-ce ocasiune: Dumineca ca și sĕrbătórea și în fine orĭ și când, când se pot întêlnì mai mulțĭ înșĭ la un loc. Lucrurile sé se discute apoi cu sătenii, sĕ se chibzuéscă împreună întru cât pot avé aplicare și cum s'ar aplica în modul cel mai avantagios posibil.

Pentru cestiunile mai generale economice, pentru cestiunile, dela carĭ depinde forța morală, națională, socială orĭ civilă s'ar puté întocmi cele mai strălucite predicĭ bisericescĭ, unde aceste cestiunĭ sĕ fie interpretate ca unele religióse, cum se făcea odinióră și cum se face și astădĭ prin țĕrile apusului. Astfel de predicĭ, rostite cu sentiment, ar avé o putere captivătóre asupra poporului.

In fine ocasiunĭ de a prelege, orĭ de a discuta cu poporul cestiunĭ economice sunt destule, numai bună-voința sĕ nu lipséscă. Asupra felului în care aceste cestiunĭ vor fi tractate într'un mod mai intuitiv și mai atrăgĕtor, rĕmâne la chibzuéla bunilor noștri cărturarĭ.

Dér atâta nu e de ajuns!

Pot devenì cărturarii noștri cei mai escelențĭ economiștĭ în teorie și totușĭ de prea puțin folos vor fi, décă nu vor căuta, ca cele instruite sĕ le pună în practică pe cât se póte. Decĭ dênșii, cărturarii de pe la sate, sunt cei dintâiŭ chiămațĭ sĕ premérgă cu esemplul și cu fapta bună, căcĭ țĕranul nostru mai mult învață din ceea-ce vede, decât din ceea-ce 'i se spune. Așa de es. în cele agricole dênșii sunt chiămațĭ, ca în proprietățile dênșilor sĕ pună în practică tot ceea ce au propovĕduit de bun, folositor și practic, ca poporul sĕ se convingă de adevĕr și astfel sĕ se îndemne mai cu ușurință la schimbărĭ în munca agricolă, căcĭ e bine cunoscută greutatea, cu care se desparte Românul de cele apucate și învĕțate din moșĭ și strămoșĭ.

Sĕ observe, ce îmbunĕtățirĭ s'ar puté face pe proprietățile conlocuitorilor lor și unde sunt și trebue făcute, acolo sĕ stăruiască cu tot dinadinsul a se face. Sĕ stăruiască pentru procurarea de instrumente și mașinĭ agricole, moderne și practice. Sĕ stăruiască din tot sufletul pentru înființarea de însoțirĭ de credit sistem Raiffeisen. Aceste reuniunĭ, pe carĭ timpul le-a dovedit de cele mai bune și mai folositóre pentru progresul agricol, sunt destul de binișor cunoscute și între noi Românii, ba avem chiar și cărțĭ bune de acéstă materiă în limba nóstră. Sĕ stăruiască în fine pentru înființarea a tuturor reuniunilor, ce se pot închipui pe la sate și dela carĭ ar depinde progres cultural, material orĭ moral. Sciut este astădĭ, că mulțimea reuniunilor de tot felul este barometrul de cultură și de bună stare al unui popor.

Sĕ nu uite nicĭ de meserii și comerciŭ, căcĭ aceștia sunt cei mai însemnațĭ factorĭ de bună stare materială. Sĕ îndemne la îmbrățișarea acestor profesiunĭ luminând pretutindenea lipsa, ce resimte neamul nostru de meseriașĭ bunĭ și negustorĭ harnicĭ.

Cei ce sciu și pot, facă bine și sĕ scrie, orĭ sĕ traducă tot felul de cărțĭ de agricultură, comerciu și memeserii. Sĕ le scrie cum se dice, pe „ințelesul tuturora". Ér asociațiunile nóstre culturale îngrijască-se de editarea lor.

In fine, cine ar puté înșira tóte câte ar puté sĕ lucre cărturarii noștri pentru înaintarea culturală și materială a poporului nostru. Aceste le vor găsì mai bine cei, ce nu vor pregeta a se apuca fără zăbavă de lucru. Gloriă și onóre vecĭnică celor ce vor sparge țelina!

Pentru masa studenților românĭ din Brașov au mai întrat următórele contribuirĭ:

a) Pe lista nr. 223 (colect. d-l A. Acilenescu, notar, Galiș) *cu totul* **20 cor. 50 b** anume: Comuna politică Galiș 4 cor., Comuna biser. Galiș 2 cor., Fond. școl. gr. or. Galiș. 4 cor., A. Acilenescu notar, 2 cor. Ilie Iosof 2 cor., I. Rachițian 2 cor., N. Luca 1 cor., Colectă în bis. 2 cor. 10 b., N. Marcu 1 cor., Ioana V. Dragomir 40 b., I. Lazar învĕț. pens. 2 cor. —

b) Pe lista nr. 245: d-l *George Șerban* proprietar, Brașov **10 cor.**

c) **Familia Popea** în loc de coróne peritóre la mormêntul iubitului fiiu resp. nepot *Virgil Popea* și a iubitei mame, presviteră *Voica*, a contribuit **200 corone** pentru masa studenților.

d) Pe lista nr. 125: d-l *George Pop de Basești* **20 coróne.**

Priméscă marinimoșii donatorĭ cele mai vii mulțămite. — *Direcțiunea școlelor*

ULTIME SCIRI.

Shanghai, 23 Iunie. Trupele chineze bombardéză *Tien-Cin*-ul. O scire din isvor japonez spune, că *1500 de streinĭ au fost măcelărițĭ și tóte stabilimentele streine au fost prefăcute în cenușă.* Rușii au fost strîmtorațĭ în gara orașului.

Trifu, 22 Iunie. Scirĭ sosite aicĭ spun, că *Tien-Cin*-ul *e bombardat de doue dile de Boxerĭ și trupe imperiale chinese.*

Esamene la sate.

Chelmac, 19 Iunie n. 1900.

În comuna Chelmac, protopopiatul și Inspectoratul Lipovei, s'a ținut esamenul final al anului școlastic 1899/1900 în 6 Iunie n. după amedĭ sub președința M. On. D-n Voicu Hamsea, protop. tractual, însoțit de Ioan Lucaciu, învĕț. în Lipova în calitate de comisar. Ér ca óspețĭ au participat d-nii: Iancu Hamsea, preot în Rĕșnov, Georgiu Rusu, preot local, Vasiliu Dehelean, preot, Teodor Neagu, învĕțător în Ususĕu, Ioan Păscuiu, not. cerc. în loc, precum și Antistia comunală, Comitetul și epitropia parochială.

Invĕțător: *Teodor Pop.* Elevĭ presențĭ la esamen au fost 45 băiețĭ și 18 fetițe cu totul 63. S'au esaminat din tóte obiectele de învĕțămênt; succesul esamenului fórte satisfăcĕtor; dovadă vorbirea P. O. D-n protopop ținută către elevĭ după terminarea esamenului.

In fine s'au distribuit între elevĭ din partea On. Institut de credit „Lipovana" diferite cărțĭ; ér din partea comunei bisericescĭ s'au împărțit elevilor premii în banĭ. — *Unul din cei de față.*

Mândra (l. Făgăraș), Iunie 1900.

În 3 Iunie v. c. s'a ținut esamenul la școla nóstră confes. din Mândra sub conducerea Rvdss. D-n protopop Iuliu Dan. Merită remarcat progresul îmbucurător, ce l'au făcut d-nii învĕțătorĭ *Lazar Comșa* și *Ilariu Comșa.* Rĕspunsurile elevilor esacte și la înțeles au pus în uimire publicul ascultător, ceea-ce servesce spre laudă d-lor învĕțătorĭ, carĭ se intereséză mult de crescerea tineretului din comuna nóstră. La esamen, afară de comitetul bisericesc și representanța comunală, a luat parte un numĕr însemnat de poporenĭ, și unii din învĕțătorĭ din comunele vecine.

După terminare, Rvdss. D-n protopop prin o cuvêntare alésă mulțămì d-lor învĕțătorĭ pentru zelul arătat și declară esamenul deplin mulțămitor, constatând, că școla nóstră progreséză din an în an. Tot-odată a atras atențiunea comitetului paroch. și comunal asupra îngrijirei școlei după putință.

Doresc, d-lor învĕțătorĭ, multă sănĕtate, ca și pe viitor sĕ aducă astfel de progrese comunei nóstre. — *Un participant.*

In ***Agârbiciu*** (lângă Turda) s'a ținut esamenul public la 25 Maiu v. c. cu elevii de sub conducerea d-lui învĕțător Const. *Ciontea*, fiind de față 48 elevĭ; ca comisar M. O. D-n administrator protopopesc Teodor Ciortea, apoi d-l adm. parochial Teod. Onițiu și alt public. S'au esaminat toțĭ elevii din tóte obiectele de învĕțămênt; rĕspunsurile au fost corecte și peste tot au arătat un progres bun. După multă ostenélă țarina a dat seceriș bogat. La finea esamenului M. O. D-n administrator protop. a ținut o vorbire fórte acomodată scopului. — *Un participant.*

Feldru, 18 Iunie 1900.

Corpul învĕțătoresc dela școla confes. gr. cat. din Feldru, avênd în vedere progresarea și luminarea tinerimei din astă comună, a hotărît a premia cu ocasiunea esamenului școlarii diligențĭ, remunerând astfel diligința și îndemnând pe cei mai puțin diligențĭ spre înaintare în viitor. Au binevoit a contribui la premii d-nii: Gr. Bancu, not. cerc. 2 coróne; Gr. Neamțu,; învĕț. 1 cor.; Oct. Doci, învĕț. 1 coronă; St. Neamțu, protocolist pens. 1 cor.; Const. Pop, preot 1 cor.; Gr. Svintiu, stud. jur. 1 cor ; P. Neamțu, învĕț. pens. 1 cor.; Oct. Scridon, primar com. 1 cor.; Roman Girigau, cassar com. 60 banĭ; Iosif Ilieș, întreprindĕtor (Rodna nóuă) 1 cor.; Tóder Timoc, econ. 40 b.; d-na Anastasia Rotariu 40 b.; Tóder Ujuju, curator bis. 40 banĭ; I. N. Ileni, econ. 20 b.; V. Stevariu, econ. 40 b.; Marcu Ileni, econ. 40 b.; Sidor și Varvara Doci, econ. 1 cor.; Al. Găină, econ. 40 b.; I. Oprea, econ. 40 b.; Iacob Neamțu, econ. 40 b.; St. Pop, econ. 60 b.; Larion Moldovan, econ. 20 b.; Ananie Marti, vice-primar 60 b.; St. Girigau, vigil silv. 1 cor.; Leon Onițiu, învĕț. 1 cor.; I. Tomi, măestru 20 b.; Ilie Panesiu, econ.

10 b.; I. Ilóie, econ. 50 b.; M. Ilóie, econ. 20 b.; Iosif Scridon, econom 40 b.: I. L. Scridon, econ. 40 b.; I. A. Scridon, econ. 40 b.; Emil Osvadă, agent la Trans. (Cluşiŭ) 50 b.: Tóder Scridon, econ. 40 banĭ.

Din suma de 21·50 cor. s'au cumpărat diferite cărţĭ de rugăciunĭ, istoriόre morale etc. cu carĭ s'au premiat şcolarii diligenţĭ cu ocasiunea esamenului. Ne ţinem de datorinţă a esprima căldurόsa nόstră mulţămită şi pe astă cale marinimoşilor dăruitorĭ. — *Corpul invĕţătoresc.*

Din tractul Dergei, 1 Iunie 1900.

Esamenul la şcόla din *Sân-Mihaiul deşert*, care se ţine de protopopiatul gr. cat. al Dêrgei, s'a făcut în 15 Maiŭ a. c. sub presidiul zelosului d-n protopop tract. Ioan Haţegan. După invocarea Spiritului sânt, o elevă de clasa a V-a a adresat preşedintelui câte-va cuvinte de bineventare, la carĭ dênsul i-a rĕspuns în cuvinte căldurόse spunênd, că şcόla din Sân-Mihaiul deşert tot-dèuna o cercetéză cu drag, de-όre-ce vede, că a devenit aceea ce trebue sĕ fie, o adevĕrată şi bună şcόlă. Dă espresiune bucuriei, că vede un aşa numĕr mare de popor present la esamen şi-i mulţămesce, că prin acéstă presenţă a arătat şi de astădată dragostea cătră şcόlă, care e fiica bisericei şi între urărĭ de „sĕ trăéscă" ale celor presenţĭ declară esamenul de deschis.

S'au esaminat băieţii din tόte obiectele prescrise, ţinênd esamenul dela 9 până la $1^1/_2$ όre. In fine s'a ascultat dialogul „Grigoraş şi Niculiţă", predat prin 2 elevĭ. S'au declamat mai multe poesii frumόse, precum: „El-Zorab" de G. Coşbuc; „Câmpiei" de V. B. Muntenescu; „Limba mea", „Că mis esc şi sum Român" etc.

Resultatul esamenului se pόte vedé din notiţa protocolară semnată de preşedintele esamenului, în care se ḑice: „In 15 Maiŭ 1900 s'a ţinut esamenul de al doilea semestru pe 1899/900 şi fiind presenţĭ 80 elevĭ s'au esaminat şi au dovedit progres *fόrte mulţămitor*".

D-l preşedinte mulţămesce din nou poporului pentru presenţă, îi spune, că a sosit timpul, ca numai „omul cu carte se aibă şi parte" şi dă espresiune bucuriei, că în acéstă comună aşa regulat cercetéză băieţii şcόla. Mulţămesce apoi preotului Ioan *Andreiu*, învĕţătorului Vas. *Dumitraş* şi tuturor carĭ au muncit în ogorul acestei şcόle, făcêndu-o ceea ce este. D-lui protopop mulţămesce un elev în numele colegilor sĕi pentru dragostea arătată faţă de şcόla nόstră şi între strigăte de „sĕ trăéscă" esamenul s'a sfîrşit.

*

La noi e datina de un şir de anĭ, ca — cu scopul de a atrage şi mai tare poporul cătră şcόlă, — cu finea fiă-cărui an şcolar sĕ arangiază maialul elevilor, cu care ocasiune se face şi câte-o producţiune teatrală sub conducerea preotului şi învĕţătorului local prin băieţii de şcόlă. Acéstă petrecere în anul şcol. curent s'a ţinut la 20 Maiŭ n. Pe la 11 όre a. m. s'au adunat bĕtrânĭ, tinerĭ, femei şi fete, pentru a lua parte la acéstă petrecere, însoţiţĭ fiind şi de întréga inteligenţă a comunei nόstre. D-l preot întroduse producţiunea printr'o vorbire, apoi a urmat declamarea poesiei: „Invierea". După acésta dialogul: „Despre lux" predat de elevele Oniţia Hidan şi Maria Sântămărian. S'a declamat poesia „Steluţa", după care a urmat: „Otrava de hârciogĭ" comediă într'un act de A. Pop şi apoi „Duşmancele" de G. Coşbuc, decl. prin Oniţia Hidan. Apoi „Rĕsbunare grόsnică" de I. P. Reteganul, declamată prin un elev. Unii părinţĭ scăpau lacrimĭ de bucuriă vĕḑêndu-şĭ şi auḑindu-şĭ copiiĭ lor cum se produc pe bina făcută spre acest scop în şcόlă.

După acestea ne-am aşeḑat cu toţii la un prând comun în şcόlă, după care au urmat mai multe cântece, esecutate de elevii de şcόlă sub conducerea învĕţătorului şi în urmă petrecere cu joc până séra.

„U".

Pentru premiarea şcolarilor dela şcόla elementară română din *Strîmbul* a contribuit d-l *Andreiu Todoran*, librar în Gherla mai multe cărţĭ în preţ de 13 corόne. D-l învĕţător Const. Man esprimă prin acésta sincera mulţămită d-lui dăruitor.

Producţiunĭ şi petrecerĭ.

Din Chior, Iunie 1900.

Însoţit de 4 plugarĭ (coriştĭ) am plecat în 10 Iunie st. n. cu trenul dela 2 όre diminéţa şi la 4 όre am sosit în Acĭua, unde aveam sĕ iau parte la producţiunea şi petrecerea, ce se va da în acea ḑi din partea corului român condus de bravul sĕu dirigent, d-l învĕţător *Anderco*, am fost primiţĭ şi găzduiţĭ cu mare afabilitate. Şcόla era arangiată cu ştergare frumόse de pânză făcute de Româncuţele nόstre, ér lângă şcόlă, în legătură cu acésta, o spaţiόsă baracă din scândurĭ acoperită cu covόrĕ, modest, dér cu gust arangiată. Cam pe la 5—6 όre, coriştii începură a furnica toţĭ din tόte părţile la acest loc, unde făcurăm cunoscinţa. Atâta interes şi o aşa bună înţelegere între dirigent, coriştĭ, curatorime şi popor — rar mai veḑĭ unde-va. Şi acésta ţinută a lor s'a observat până la finea festivităţilor.

Cam la 7 όre a sosit şeful tractului M. On. D-n Stefan Pop, prot. în Buzescĭ, însoţit de Cl. D-n Dr. Ciceronescu, parochul din Borlescĭ, şi O. D-n Ternovean, preot în Valasut cu not. cerc. D. Nistor. S'a şi început utrenia, apoi a urmat s-ta liturgiă, celebrată de preoţii amintiţĭ. Cântările la s-ta liturgiă au fost esecutate cu precisiune din partea corului plugarilor în 4 vocĭ. Totul, ce se pόte regreta, este împrejurarea, care ne atinge pe toţĭ, adecă lipsa unei liturgii uniforme. Am observat adecă, că cântările folosite sunt nisce colecţiunĭ dela diferiţĭ compositorĭ. Όre când vom ajunge şi noi Românii sĕ ne avem o s-tă liturgiă pentru corurĭ compusă în comună conlucrare a compositorilor noştri, de carĭ — mulţămită Domnului — că avem şi noi şi încă unul mai harnic decât altul?

Avem, ce-i drept, s-ta liturgiă tipărită pe note a d-lui Vidu, însĕ unora li-se pare, că acésta ar fi cam simplă. Aud, că ar fi şi liturgiă de d-l Dima; acésta însĕ se ḑice, că nu se dă nimĕnui sub nicĭ o condiţiune. La mulţĭ ne plac cântările compuse de d-l Vorobchieviciŭ; dér a te încerca sĕ procurĭ cântărĭ dela D-sa însémnă atâta, cât a scrie epistole fără a primi vre-un rĕspuns la ele. Etă un pĕcat, care ar trebuì odată delăturat din sînul nostru!

După s-ta liturgiă s'a făcut procesiune în ţarină, unde s'a severşit sânţirea apei şi s'a binecuvêntat o cruce. Aicĭ, vrednicul părinte Ciceronescu a ţinut o predică poporului, adunat în numĕr colosal de mare. Finindu-se acestea tόte, όspeţii au fost găzduiţĭ pe la credincioşii poporenĭ din comună, ér preoţimea, care s'a sporit cu O. D-n Aurel Pelle, preotul Pomilor, precum şi învĕţătoriĭ — 4 la numĕr — am fost provĕḑuţĭ la masa învĕţ. Anderco, unde nu înţeleg pentru ce nu s'a ţinut nicĭ un toast. Din iteligenţă s'a mai sporit numĕrul όspeţilor cu dascălii Zah şi Nagy; popor însĕ a fost mult şi ales.

Este cu anevoiă a-ţĭ îneca durerea în sîn, vĕḑênd multă nepăsare la unii din όmenii noştri, carĭ datorĭ sunt a conlucra cu fapte, nu numai cu vorba când se tractéză de a încuragia nisuinţele corurilor şi a tot felul de întreprinderĭ menite a înainta cultura şi luminarea poporului nostru. Şi când vedem, că acest rĕu al indiferentismului a început de un timp încόce a se încuiba între ai noştri de pe aicĭ, nu ne este iertat a tăcé; ci datorĭ suntem a-l sbiciuì. Sus sĕ avem inimele, căcĭ grele timpurĭ trăim! Interesul general al nemului sĕ ne fie mai întâiu tuturora înaintea ochilor.

Cam la 4 όre d. m. s'a început petrecerea cu joc a poporului, cu o animaţiă şi într'o ordine esemplară.

Luxul şi aicĭ a străbătut simţitor în popor, mai cu sémă între femei, carĭ tόte sunt în ciorapĭ şi papucĭ. Asta m'a măhnit încât-va. M'am mângăiat însĕ vĕḑêndu-i nisce όmenĭ deşteptĭ, sănĕtoşĭ, cumpĕtaţĭ şi ascultătorĭ. Ordinea cea bună, curăţenia şi starea bună materială se pόte vedé şi pe la casele lor; ér în comună abia sunt 2 Jidanĭ. La tόtă petrecerea s'a vĕḑut cea mai frumόsă înţelegere, nicĭ un om beat, şi nicĭ o vorbă urîtă, cum se cam întêmplă unde atâtea felurĭ de όmenĭ se adună. După 8 όre s'a început teatrul cu piesa „Săpĕtorul de banĭ" jucată cu frumos succes de coriştii plugarĭ. Intre acte s'au cântat: „'Nainte Române", „Sus opincă", „Rĕsunet dela Crişana" şi „Moţul la drum". Atât rolurile în piesă, cât şi cântările au fost peste aşteptare bine interpretate şi esecutate.

Onόre încă-odată Românilor din Acĭua, carĭ deşi abia 90 familii, sciu sĕ fiă de model altor comune mult mai impopulate.

P.

Preţul cerealelor.

Deşi evenimentele din China şi din Africa n'au pentru moment o influenţă directă asupra comerciului de cereale, totuşĭ angajarea colosală de vapόre pentru transport nu pόte decât a influinţa cursurile cerealelor şi de a-le menţiné într'un nivel anormal, cu atât mai mult, cu cât din causa lipsei de tonagiu disponibil, esportaţiunea Argentinei se micşoréză din ḑi în ḑi, lăsând pe New-York şi Chicago libere de-a dicta cursurile.

Din Constantinopol vine scirea, că conflictul vamal dintre Turcia şi Bulgaria s'a aplanat, acordându-se acestei din urmă tariful de mai înainte, ceea-ce esplică apariţiunea din nou a cerealelor şi făinurilor din Varna şi Burgas pe piaţa din Constantinopol, ultimul buletin arătând o sosire de peste 4500 sacĭ de făină. Pe de altă parte, după asigurarea ambasadorilor Rusiei, Franciei şi Angliei la Atena, aranjamentul se va face în curênd şi cu Grecia. Singură România rĕmâne esclusă din orĭ-ce înţelegere, şi acésta în marea pagubă a producţelor române.

Scirile mai nouĕ din strĕinătate sunt de-o importanţă fόrte însemnată pentru grâne. Depeşile din New-York anunţă o nouă mare urcare de 3 cent. pentru disponibil şi 4 cent. pentru epoce depărtate. Celelalte pieţe din Europa sunt de-asemenea susţinute.

Cursurile rapiţei şi a uleiului au sosit urcate.

Prin piaţa din Bucurescĭ domnesce o bună disposiţiă din partea cumpĕrătorilor, carĭ oferă aḑĭ preţurĭ fόrte avantagiόse pentru cultivatorĭ, însĕ transacţiunile sunt încă fόrte restrînse.

Pedépsa corporală în şcóla poporală.

(După *Fr. Wiedemann.*)

— Fine. —

Iubite prietine! Te-am reţinut pόte-că prea mult asupra acestui capitul despre pedepse. Cartea mea de pedepse cuprinde cu mult mai mulţĭ paragrafi, decât programa remuneraţiunilor în şcόlă. Imprejurarea acésta însĕ sĕ nu te facă a crede, că eu aşi fi tot cu „Sfântul Nicolae" în mână şi că şcόla mea s'ar afla într'un câmp plin de mărăcinĭ şi scăieţĭ, séu că aşĭ fi bătăuş orĭ deosebit pasionat de „ordinea militară şi poliţienéscă rusésca". Părerea acésta despre mine ar fi cu atât mai nedréptă, cu cât eu pedepsele corporale le-am redus la un numĕr fόrte restrîns faţă de celelalte pedepse aplicabile în şcόlă şi în acelaşĭ timp aştept *mântuire* dela ele.

Dér pόte că tu gândescĭ, că séu una séu alta dintre acestea ar fi o părere înşelătόre. Eu sunt cu totului tot în contra „cnutei" şi mi-am făcut tot-dèuna ca regulă, ca sĕ pedepsesc cât se pόte mai puţin. Invĕţătorul elementar, precum şi orĭ-care alt învĕţător, care nu se ţine strict de aceste principii ale mele, şi nu se controléză mai des pe sine, cade fόrte uşor în *mania de a pedepsi.* Prea dese mustrărĭ, ocărĭ, ameninţărĭ, certe, batjocurĭ ş. a. asemenea 'i se prefae învĕţătorului în a doua natură; s'ar puté ḑice: „când îşĭ deschide gura, numai ocărĕsce şi se céртă cu noi", după cum ḑic chiar copiiĭ. Ba încă ceva şi mai rĕu, 'ĭ se preface într'o dedare formală şi orĭ-ce greşală, cât de mică, o pedepsesce cu pedépsă corporală. Scurt: cade în pĕcatul de a bate mereu.

Regimul acesta nu trebue întrodus în nicĭ o şcόlă, cu atât mai vêrtos în şcόla elementară. Aci trebue urmat de tot omeopatic (adecă sĕ întrebuinţezĭ aceste medicamente în dose fόrte micĭ spre a produce simptome analoge bόlei de vindecat) şi în deosebĭ cu pedepsele corporale. Abstrăgênd dela aceea, că o şcόlă în care se ivesc în tόte ḑilele bătăi, representă o icόnă fόrte posomorîtă şi face o impresiune fόrte respingĕtόre şi regretabilă. In ea nu se pόte cόce nicĭ fructul, ce se aştéptă dintr'un pământ aşa fraged, mόle şi destul de cald. Cu aceste mijlόce alopatice (medicamente cu efect contrare bόlei) şi în deosebĭ cu îngrămădirea de pedepse cu nuiaua, turma de miei se schimbă într'o turmă de eḑĭ. Mirosul cel plăcut de Maiŭ se alungă din şcόla elementară şi începe a bate un vênt rece de prin Noemvre, când mugurii cei frageḑĭ şi verḑĭ se veştejesc şi se prăpădesc. Perla şcόlei elementare se perde şi o naivitate copilărόsă, o atenţiune împrăştiată îi ia locul. Scurt: Se perde ce e mai caracteristic în clasa elementară, — *profunditatea de sentiment séu disposiţiunea cea bună a ei.*

Aceste părţĭ luminόse în chiămarea nόstră cea grea de învĕţătorĭ nu trebue sĕ le întunecăm cu intenţiune. Noi trebue sĕ avem răbdare şi încă multă, fόrte multă răbdare. Décă nu voim acésta séu nu putem, atuncĭ: — Dόmne mântuesce pe şcolarii micuţĭ de acest rĕu, ér nouĕ dă-ne altă clasă!

Décă fie-care învĕţător conscient voiesce a se deprinde cu răbdarea, atuncĭ, după cum e vorba, trebue sĕ mai închidă şi câte-un ochiŭ séu sĕ se mai uite şi printre degete la unele micĭ greşelĭ. Căcĭ décă ai sta sĕ pedepsescĭ pe şcolarĭ pentru orĭ-ce mică necuviinţă, nerênduélă, jucăria şi altele asemenea, ar trebui sĕ stai numai de pedepse şi tot n'ai ajunge la nicĭ un capĕt. Cum ar şi puté sĕ fie altfel! Şcolarii, cu deosebire cei micĭ din clasele începĕtόre, îşĭ uită fόrte uşor, că se află în şcόlă. Er a trăi şi a lucra în şcόlă câte douĕ όre una după alta sub o anumită şi strictă regulă este pentru ei o săritură prea mare dela viéţa lor sglobie de acasă, unde alergau, săriau, strigau, cum le plăcea, ca şi nisce „păsĕrele în liber", séu ca nisce „mânḑĭ prin stepe". Şi acum sĕ-i supui de-odată la o reglementare aşa de strictă în şcόlă, nu e nicĭ o mirare, décă într'un moment dat îşĭ uită de sine şi se abat dela regulamentul şcolar.

De aceea, iubite prietine, pedepsesce cât se pόte mai puţin. Când veḑĭ însĕ, că *e de lipsă* pedépsa, atuncĭ nu mai sta mult la îndoélă, ci prinde nuiaua şi o aplică.

Ca de încheiere îţĭ mai amintesc încă un lucru. Sĕ nu uiţĭ nicĭodată, ca pârele, arătările, orĭ denunţările, ce ţi-se fac reciproc din partea şcolarilor, sĕ nu le ia-i totdèuna de banĭ bunĭ. Se pare, că şcolarii au o deosebită pasiune pentru astfel de „acusărĭ" împotriva altor colegĭ de ai lor şi în acelaşĭ timp ea se pόte preface fόrte uşor într'o maniă. Pe astfel de pârêtorĭ trebue a-i înţelege bine împreună cu motivele lor şi numai cu privirea, fără

a-i mai întreba, că ce vréu. Acesta érăşĭ nu este un lucru tocmai uşor. E greu sĕ afli adevĕrata cale de mijloc, ca altfel sĕ nu arunci cum-va afară băiţa cu copil cu tot. A interdice orĭ-ce anunţărĭ séu denunţărĭ despre fapte nelegale ar fi tot aşa de păgubitor, ca şi a-i asculta şi o primi tóte ce le spune el.

În tot casul rĕmâne pentru educator în general şi pentru al micuţilor în deosebĭ una dintre cele mai grele probleme, anume aceea de a a împreuna seriositatea şi iubirea într'un acord plăcut şi folositor şi a întemeia intréga activitate pe *iubire seriósă şi seriositatea pe iubire*. In privinţa acésta nu se află o normă hotărîtă. Măcar de ne-am serba fiă-care jubileul de cincĭ-decĭ de anĭ ca învĕţătorĭ elementarĭ şi totuşĭ n'am puté ajunge la o siguranţă hotărîtă. *De aceea noi trebue sĕ învĕţâm, dér sĕ învĕţâm mereu până la — mormênt.*

I. Dariu.

POVEŢE.

Petele unsuróse din podinĭ se pot curăţi bine şi cu efect, décă locul pătat se spală cu apă fierbinte, în care s'a topit sodă. După acésta se fréċă cu săpun de rufe şi în fine cu o perie aspră se fréċă bine locul unsuros. Repeţându-se acésta de câte-va orĭ, pata dispare.

MULTE ŞI DE TÓTE.

Pomii carĭ rodesc mai mult timp.

Dintre toţĭ pomii roditorĭ, pĕrul rodesce timp mai îndelungat şi nu e nicĭ o raritate ca la o vechime de 300 anĭ sĕ dea încă róde din belşug. Perii au viaţă mai lungă ca merii, carĭ dau róde numai 100—150 anĭ. Nucul muscat (nucşorul) décă e îngrijit dă fructe cam 60 de anĭ, în care timp se culege de trei-orĭ pe an. In rodnica vale Baiadar din Crimeea se află un nuc, care se dice că e de 1001 anĭ, şi dă anual 80.000—100.000 nucĭ. Portocalii sunt 50—80 anĭ fórte rodnicĭ. Smochinii de asemenea dau fructe mult timp: sunt smochinĭ în Lambeth-Palace, reşedinţa archiepiscopilor de Cantorbery în Londra şi în grădina Deavery în Manchester, carĭ au fost plantaţĭ în 1410 şi dau încă róde.

*

Omul şi schimbarea timpului.

Un profesor din Collorado a făcut un studiu asupra schimbării timpului ce o are asupra copiilor de scólă, şi asupra amploiaţilor din afacerĭ mai marĭ. Profesorul dice, că érna, când timpul este friguros, uscat şi senin, atuncĭ copiiĭ în şcólă se pórtă mai bine. Din contră sĕ pórtă mai rĕu, când timpul este noros şi ploios.

Copiiĭ sunt cu mult mai simţitorĭ la schimbarea timpului, decât fetiţele. El a mai constatat, că cei mai mulţĭ arestanţĭ au sĕvêrşit faptele lor în dilele frumóse de primăvară şi tómnă. In afacerĭ marĭ şi la băncĭ, cele mai multe greşelĭ în socotelĭ se întêmplă în orĭ-care anutimp, când afară vremea e frumósă.

Numai una n'a spus'o profesorul; când se întêmplă defraudările?

POSTA REDACŢIUNEI.

D-lui D. Cupu, Selişte. Nu-i mai bine óre sĕ trimiţĭ 55 cr. şi sĕ primescĭ cartea francat, decât sĕ-ţĭ mérgă cu rambursă şi se plătescĭ 80 cr.? Décă-i vorba de asigurare, trimite 65 cr. şi o vei primi recomandată.

D-lui „Scipione", Munţii apusenĭ. A fost destul de obiectiv scrisă, pentru ce nu scri şi d-ta aşa? De vrei polemică, atuncĭ trebue altfel sĕ scri şi nu pseudonim, ci pe faţă.

Mai multora. Lipsa de spaţiu ne silesce sĕ întârdiăm cu publicarea mai multor raporturĭ şi corespondenţe. D-nii autorĭ însĕ sunt rugaţĭ sĕ aibă paciinţă.

Prognosa timpului.

(După călindarul căpit. Spăriosu.)

Sĕptĕmâna din **24—30 Iunie**: schimbăcios 25; ploios 26, 27 şi érăşĭ schimbăcios 28.

Sĕptĕmâna din **1—7 Iulie**: ploios în 3 şi 4.

Călendarul sĕptĕmânei.

IUNIE. are 30 dile. CIREŞAR.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	11 S. ap. Vartolom.	24 † Ioan botez.
Lunĭ	12 C. p. Onofr. şi Pet.	25 Prosper.
Marţĭ	13 Mart. Acuilina	26 Ieremia
Merc.	14 Prof. Eliseu	27 Ladislau
Joi.	15 Sf. Prof. Amos	28 Leo papa
Viner	16 S. Tihoniu	29 **Petru şi Pav**
Sâm.	17 S. m. Manuele	30 Pom .S. Pav.

Cursul la bursa din Viena.

Din 22 Iunie 1900.

Renta ung. de aur $4^0/_0$	115.40
Renta de coróne ung. $4^0/_0$	91.40
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2{}^0/_0$	120.50
Impr. căil. fer. ung. în argint. $4^1/_2{}^0/_0$	99.20
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.80
Bonurĭ rurale ungare $4^0/_0$	91.15
Bonurĭ rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	158.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	139.—
Renta de argint austr.	97.90
Renta de hârtie austr.	97.55
Renta de aur austr.	115.40
Losurĭ din 1860.	134.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	17.48
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	717.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	693.75
Napoleondorĭ	163.15
Mărcĭ imperiale	128.65
London vista.	242.25
Paris vista	96.50
Rente de coróne austr. $4^0/_0$	97.95
Note italiene	90.70

Cursul losurilor private

din 20 Iunie 1900.

	cump.	vinde
Basilica	12.—	14.—
Credit	396.—	398.—
Clary 40 fl. m.	129.75	130.75
Navig. pe Dunăre.	129.75	130.75
Insbruck	64.50	66 50
Krakau	69.50	71.50
Laibach	48.–	51.—
Buda	131.—	135.—
Palffy	132.50	133 50
Crucea roşie austriacă	41 25	42.25
" " ung.	20 —	21.--
" " ital.	—.—	—.—
Rudolf	63 50	65.50
Salm	175.25	177.25
Salzburg	60 50	61.50
St. Genois	183.—	185 —
Stanislau	—.—	—.—
Trientine $4^1/_2{}^0/_0$ 100 m. c.	— —	—.—
" $4^0/_0$ 50	—.—	—.—
Waldstein	—.—	—.—
" de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. $4^0/_0$	—.—	—.—

Bursa de Bucurescĭ

din 20 Iunie n. 1900.

Valorĭ	Do-bêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	$5^0/_0$	Apr.-Oct.	93.—
" " Impr. 1892	5 "	Ian.-Iul.	94.$^1/_2$
" " din 1893	5 "	" "	94.$^1/_2$
" " 1894 int. 6 mil.	5 "	Apr.-Oct.	—.—
" " Impr. de $32^1/_2$ mil.	4 "	Ian.-Iulie	79 $^3/_4$
" " Impr. de 50 mil.	4 "	" "	80.$^1/_2$
" " Impr. de 274 m. 1890	4 "	" "	81 $^1/_2$
" " Impr. de 45 m. 1891	4 "	" "	81.$^1/_2$
" " Im. de 120 mil. 1894	4 "	" "	81 $^1/_2$
" " Impr de 90 mil. 1896	4 "	" "	80 $^1/_2$
Oblig. de Stat (Conv rurale)	6 "	Mai-Nov.	80.$^1/_2$
" Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	—.—
" comunei Bucurescĭ 1888	$5^0/_0$	Ian.-Iul.	—.—
" " " din 1884	5 "	Mai-Nov.	—.—
" " " din 1888	5 "	Iun.-Dec.	—.—
" " " din 1890	5 "	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale	5 "	Ian.-Iuli.	94 $^5/_8$
Scris. fonciare rurale din 1890	4 "	" "	79.—
" " urbane Bucurescĭ	5 "	" "	85 $^3/_4$
" " " Iaşĭ	5 "	" "	79.$^1/_2$
Oblig. Soc. de basalt artificial	6 "	" "	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	2530
Banca agricolă	500	150 v.	3 2 —
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	280 —
Naţionala de asig. ult. div. lei 43	200	" "	445.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	" "	451.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	" "	32.—
Soc. rom. de hârtie ult. —.—	100	" "	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult. 4 lei	100	" "	— —
Soc. rom de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—.—
" " " " 2 em. u. d. 0	1000	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	" "	— —
„Bistriţa" soc. p. f. hârtii 30 l.	1000	" "	—.—
Societ. p. constr. de Tramays	200	" "	—.—
20 francĭ aur	—	" "	—.—
Fabricile Unite de gazóse.	12	" "	—.—

Scompturĭ:

Banca naţ. a Rom.	$8^0/_0$	Paris	$3^0/_0$
Avansurĭ pe efecte	9 "	Petersburg	$5^1/_2$
Casa de depunerĭ	12 "	Berlin	$5^1/_2$
Londra	$3^1/_2$	Belgia	$4^0/_0$
Viena	$4^1/_2$	Elveţia	$5^0/_0$

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 20 Iunie 1900

Seminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Grâu Bănăţenesc	80	7.85	8.05
Grâu dela Tisa	80	7.90	8.—
Grâu de Pesta	80	7.70	7.90
Grâu de Alba regală	80	7.70	7.85
Grâu de Bácska	80	—.—	—.—
Grâu unguresc de nord	80	—.—	—.—
Grâu românesc	80	—.—	—.—

Seminţe vechĭ orĭ noue	Soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Sĕcara		70—72	6.65	6.80
Orz	nutreţ.	60—62	6.45	6.60
Orz	de rachiu	62—64	5.90	6.10
Orz	de bere	64—66	5.60	5.80
Ovĕs		55—60	5.—	5.30
Cucuruz	bănăţén	75	—.—	—.—
Cucuruz	alt soiu	73	—.—	—.—
Cucuruz	" "			
Hirişcă			5.—	5.30

Producte div.	Soiul	Cursul (Preţul per 100 de chilograme) dela	până
Săm. de trifoiŭ	Luţernă ungur.	—.—	—.—
"	" transilvană	—.—	—.—
"	" bănăţénă	—.—	—.—
"	" roşia	—.—	—.—
Ulei de rapiţă	rafinat duplu	— —	—.—
Ulei de in		—.—	—.—
Unsóre de porc	dela Pesta	55.50	56.--
" "	dela ţéră	—.—	—.—
Slanină	svêntată	46.—	46.50
Prune	din Bosnia	13.25	13.75
"		—.—	—.—
Lictar	Slavon şi Serbia	18.75	19.—
"	din Serbia în s.	—.—	—.—
Nucĭ	slavon nou	—.—	—.—
Gogoşĭ	sêrbesc	—.—	—.—
"	din Ungaria	—.—	—.—
Miere	ungurescĭ	—.—	—.—
"	sêrbescĭ	—.—	—.—
Cêră	brut	—.—	—.—
Spirt	Drojdiuţe de s.	—.—	—.—

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 19 Iunie n. de 44,123 capete, la 20 Iunie n. au întrat —.— capete şi au eşit 310 capete, rĕmânênd la 21 Iunie n. un numĕr de 43,813 capete.

Se notéză marfa **unguréscă**: veche grea dela 90—92 fil. marfă unguréscă tînĕră grea dela 95—97 fil. de mijloc dela 95—96 fil. uşóră dela 94—96 fil. — **Sêrbéscă**: grea 96—98 fil., de mijloc 94—96 fil., de mijloc 93—94 fil., uşóră: 91—93 fil. kilogram.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureşianu.***
Redactor responsabil: ***Gregoriu Maior.***

Cursul pieței Brașov.

Din 23 Iunie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	19.04	Vênd.	19.08
Argint român.	Cump.	18.90	Vênd.	18.96
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.20	Vênd.	19.30
Galbenĭ	Cump.	11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.7ê	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Nr. **9263**—1900.

PUBLICAȚIUNE.

Subscrisul magistrat orășĕnesc este împuternicit din partea representanței orășĕnescĭ, a angaja pe timpul, cât D-l inginer asistent orășĕnesc Iosif Necolni, conduce zidirea casarmeĭ orășĕnescĭ de infantariă, respective până la o eventuală reorganisare a oficiuluĭ orășĕnesc de zidire, o putere technică de lucru.

Reflectanțiĭ la acest post, sunt învitațĭ, de a-șĭ așterne cererile cel mult *până în 4 Iulie a. c. 12 ôre,* la subscrisul magistrat orășĕnesc.

Cererile au sĕ fie provĕḑute cu următórele documente: document despre pregătirea technică, despre moralitate, precum și ce pretențiunĭ lunare cere pretențele ca salar.

Brașov, în 18 Iunie 1900.

993,2—2. *Magistratul orășĕnesc.*

Nr. 46—1900.
Of. parochial.

Publicare de licitațiune.

Cu încuviințarea Venerabiluluĭ Consistoriu archidiecesan gr.-orient. Transilvan din 18 Martie 1900, nr. 2649 Ep. comuna bisericéscă gr.-or. Deeș (Deés) dă în intreprindere **zidirea bisericeĭ** sale nóue *pe calea licitațiunei publice minuende,* care se va ține **Duminecă în 8 Iulie** a. c. st. n. **la órele 10** a. m. în școla gr. or. din Deeș (Deés Alsó-Kodor-utcza 14. szám.)

Prețul strigăreĭ este 14,428 coróne 80 fil. (7,214 fl. 40 cr.), în care nu se cuprinde valórea și cărăușia socliloг, a cărămiḑiĭ, petriĭ și a năsipuluĭ, pe carĭ le dau parochieniĭ în natură, precum nicĭ valórea celor treĭ crucĭ de pe biserică.

Ofertele sĕ se însinue și dea subscrisuluĭ până la óra de licitațiune în scris, și oferențiĭ și licitanțiĭ sunt îndatorațĭ sĕ depună înainte de licitațiune un vadiu de 5% dela suma de strigare, care póte consta din banĭ gata, séu din libele de depunerĭ sunătóre pe numele lor și estradate de băncile din patriă.

Planul, preliminariul de spese, observările și condițiunile de licitare se pot vedé la oficiul parochial gr. or. din Deeș (Deés), séu la epitropul Ioan Botha junior, până la începerea licitațiuneĭ.

Din autorisarea comitetuluĭ parochial gr. oriental.

Deeș (Deés), 4 (17) Iunie, 1900

Teodor Hermann, protopresb. președinte. **Alexandru Roman,** notariu.

Anunț.

Sĕ publică Concurs pentru văpsirea interioruluĭ Bisericeĭ Sf. Nicolae din Scheiu.

Doritoriĭ au sĕ-șĭ presente *Ofertele lor făcute în scris până Duminecă în 17(30) Iunie a. c.* epitropuluĭ **Sterie Stinghe** (*piața Prundului Nr. 18*), dela care își pot lua informațiĭ detailate asupra condițiunilor. Comitetul își reservă dreptul, sĕ alégă dintre concurențĭ pe care va vrea.

Brașov, 19 (22) Iunie 1900.

995(2—3). *Comitetul parochial.*

Publicațiune de licitațiune.

Biserica română gr.-or. cu hramul Sft. Nicolae din Brașov-Scheiŭ și biserica cu hramul Sft. Adormirĭ din Brașov-Cetate, **vênd pe cale de licitatie,** prin oferte verbale și în scris, următórele parcele, locurĭ de clădire, carĭ constitue proprietatea lor și sĕ află în Brașov-Blumena între stradele Nouă a isvoruluĭ (prin care merge Tramwaiul) și calea fabriceĭ, și anume:

1) Parcela cu nr. XII în estensiune de 889 m² cu fl. 1·50, ca preț de strigare.

2) Parcela cu nr. XIII în estensiune de 1180 m² cu fl. 2.— ca preț de strigare.

Licitația pentru vinderea celor două parcele se va ține *în 9 Iulie st. n. la 9 ôre înainte de améḑĭ* în cancelaria Eforieĭ. școlelor centrale române gr. or. din loc, unde și până atuncĭ se póte vedé planul și condițiunile de licitațiune.

Până în 8 Iulie st. n. se pot face și înainta Eforieĭ școlare oferte în scris provĕḑute cu 10% din prețul oferit ca vadiŭ, și declarațiunea că cunósce și se supune condițiunilor de licitațiune.

La dorința cumpĕrătoruluĭ jumĕtate din prețul de cumpĕrare i-se póte lăsa ca împrumut întabulat pe parcela cumpĕrată cu 6% interese anual.

Brașov, în 6 (19) Iunie 1900

991,2—3 Eforia școlelor centrale române ort. rĕsăritene Brașov.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.